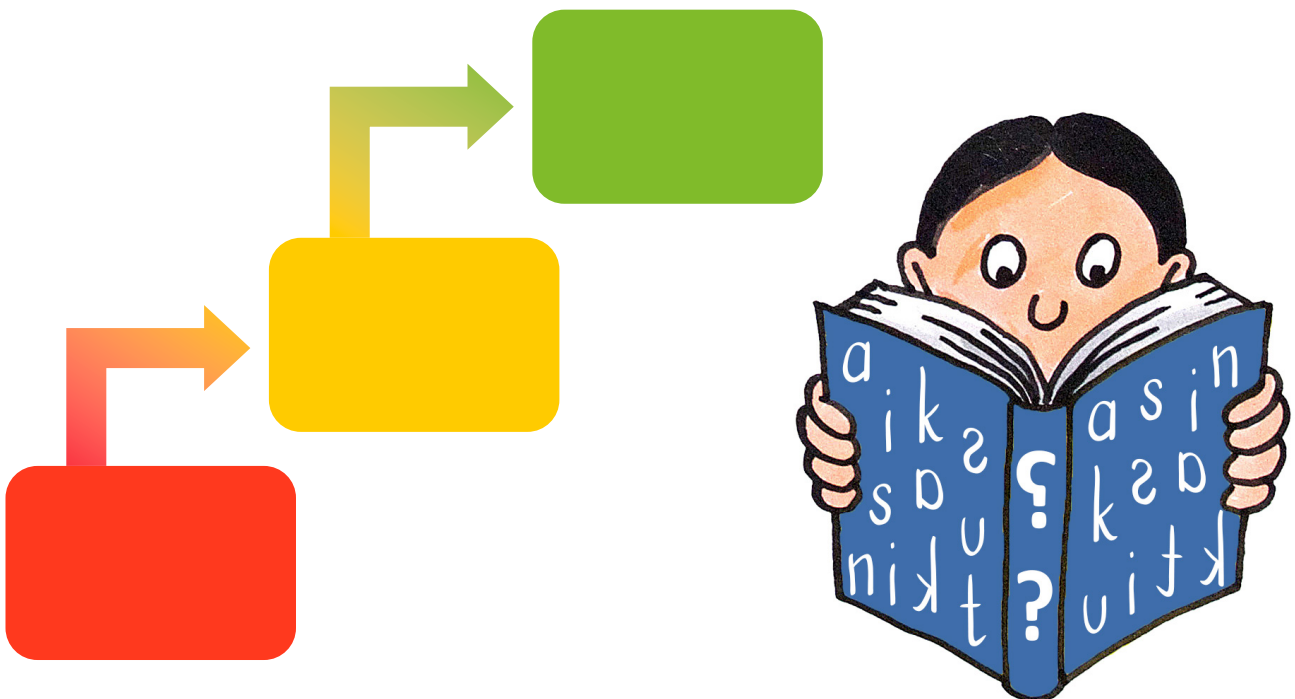
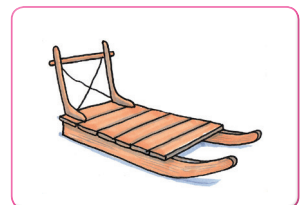
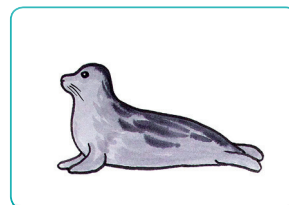
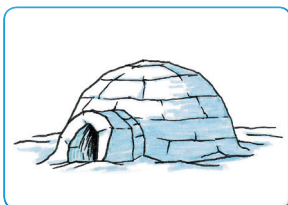

Ilinniartitsisumut ilitersuut

Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut
ilimanaateqarsinnaasunik siusissukkut
pasitsaassiniarneq ikorfartuinerlu

1. - 3. klassimi atuartunut misiligutit

Ilinniartitsisumut ilitsersuut

Ilusilersuisoq: Nuno Baadh Hansen, iCICERO Nuuk

Titartaasoq: Martin Brandt Hansen

Namminersorlutik Oqartussat

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, 2023

Digital udgave

ISBN: 978-87-7208-462-6

Tamatigut innimigisassaq

Ilitsersuummik matuminnga immikkoortuinilluunniit nuutiterilluni allatulluunniit assiliilluni aamma radiokut TV-kkulluunniit aallakaatitsilluni, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik allakkatigut akuersisimatinnagu saqqummiussisoqaqqusaanngilaq. Tamatumani pineqanngilaq tigulaarilluni issuaasinnaaneq ilitsersuutip eqqartorneqarnerani allaaserineqarneranilu.

Imarisai

Siulequt	4
Aallaqqaasiut	5
Tunuliaqutitut ilisimasassat	6
Atuarnerup ineriartortarnera	6
Atuarneq	7
Naqinnernik ilisimasaqarneq	8
Kalaallit allattaasianni naqinnerit nipillu	8
Kalaallit oqaasiisa takissusaasa atuarsinnaanermut sunniutigisinnaasaat	9
Nipisiuineramik ajornartorsiuteqarneq - Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq	10
Atuarniarnikkut ajornartorsiutit allat	11
Misiligutit	12
1.-3.klassimi atuartunut misiligutit	13
Misiligutit atorneqarnissaat periusissallu	14
Misiliinermi atuartut angusaat innersuussutillu	17
Eqimattanut misiliinermi takuniakkat	17
Atuartut ataasiakkaat angusaannut takussutissiat	18
Ataasiakkaanut misiliinermi takuniakkat	20
2.klassip qiteqqunneraniit 3.klassip naaneranut atuarsinnaanermut naleqqiiffiit	21
Atuartut angusaasa takussutissiarineqartarnerannut assersuutit	22
1.klassip qiteqqunnerani misiliineq	22
1.klassip naanerani misiliineq	25
2.klassip qiteqqunnerani misiliineq	27
2.klassip naaneraniit 3.klassip naanissaanut misiliineq	29
Atuarsinnaanermut naleqqiiffiit atornissaannut assersuut	31
Atuartut angusaanni eqqumaffissat	32
Siusissukkut aqqissuussamik suliniuteqarneq	33
Atuartut atuarsinnaalieriartorneranni siusissukkut eqqumaffissat	33
Aqqissuussamik suliniuteqarneq	33
Siusissukkut suliniuteqarnermi susassaqtartut	35
Siusissukkut suliniuteqarnermi periusissamut takussutissiaq	36
Atuartut piginnaasassa atuartitsinermilu sammititassat siunnersuutit	37
Nipinik katiterinermi pisinnaasassat	38
Naqinnernik ilisimasaqarneq	39
Nipinut malussarissuseq	40
Nipinik katiterineq	42
Allannerup ineriartortarnera	43
Atuarsinnaalieriartorneq	44
Najoqqutat allattorsimaffiat	47
Misiligutit imarisaannut ilassutit	48
Eqimattanut misiligutit imarisaat	48
Ataasiakkaanut misiligutit imarisaat	54

Siulequt

Ilitsersuut una 1.-3. klassimi atuartut naqinnerit nipaannik katiteriniarnermik ajornartorsiuteqarsinnaasut (naqinnernik ilisarsinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut) siusissukkut paasineqartarnissaat ikorfartorneqartarnissaallu anguniarlugu suliaavoq. Tamanna suliniummit "Kalaallit Nunaanni atuartunut naqinnernik ilisarsinnaanngitsunut" Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit piffissami 2014-imit 2020-mut ingerlanneqartumit tunngaveqarpoq.

Suliniuummi 1.-3. klassimi atuartut allattaatsimik pigiliussiartornerannut misiligutinik inerisitsisoqarpoq. Atuartut atuartsinnaaleriartornerannik misissuineq tunngavigalugu misiligutit inerisinneqarput taamatullu nipisiuinikkut ajornartorsiuteqalersinnaasut siusissukkut paasineqartarnissaannut killiliussanik siunnersuuteqartoqarluni. Taakku nalunaarusiami¹ allaaserineqarput matumanilu ilitsersuummi aallaavigineqarlutik.

Uuma ilitsersuutip saniatigut, misiligutit taakkualu atornissaannut ilitsersuutit Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup decemberimi 2020-mi atuarfinit tamanut atorneqarsinnaanngortippai.

Erseqqissaatigineqassaaq misiligutit naqinnernik ilisarsinnaanngitsunik naqissusiiniutaanatik siusissukkut ilimanaateqarsinnaasunik takunninniutaammata.

Misiligutit nalinginnaq kopeerlugit allatigulluunniit siaruarterneqaratillu atuuffissarinngisaannut atorneqassanngillat. Misiligutit tutsuiginassusaat atuartullu atuarsinnaassusaannik naliliiniarneq innarlerneqaaqqunagu taamatut innersuussisoqarpoq.

Misiligutit saniatigut atuarsinnaaleriartornermut paasissutissat, siusissukkut ikorfartuinissamut suleriesissatut aamma sammitinneqarsinnaasutut siunnersuutit ilitsersuummi allaaserineqarput.

1 Naqinnernik ilisarsinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut siusissukkut nassaaarisarnissaat. Kalaallit Nunaanni atuartut naqinnernik ilisarsinnaanngitsut pillugit nalunaarusiaq. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, Nuuk 2020.

Aallaqqaasiut

Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasunut siusissukkut, pingaartumik ukiuni atuarfiusuni siullerni iliuuseqarneq sunniuteqarluartarpoq. Taamaaliornikkut atuarniarnikkut allanniarnikkullu ajornartorsiutit kingunerisinnaasaat pinaveersaartinneqarlutillu annikillisarneqarsinnaapput.

Atuarnialerlaat allannialerlaallu tunngaviusumik pisinnaasassaannik naqinnernillu ilisarsisinnaanngitsut ajornartorsiutigisinnaasaannik ilisimasaqarnerup ikorfartuiniarneq ajornannginnerulersittarpaa. Siusissukkut ajornartorsiutaasinnaasunik aaqqissuussamik pinaveersaartitsineq, atuartitsinerup ingerlanerani aamma misiligutit ukiup affakkaartumik atornerisigut ingerlanneqarsinnaavoq.

Eqimattanut/atuaqatigiinnut atuartunullu ataasiakkaanut misiliguteqarpoq. Misiligutit atuartitsinermut ilaatillugit atortussiaapput. Taamaattumik nukarlerni kalaallisut ilinniartitsisut atuartunut misiliinernik namminneq ingerlatsisinnaapput. Misiliinermi atuartut atuarsinnaassutsikkut allassinnaassutsikkullu killiffi assiigiinngitsut – pisinnaasassatigut ernumanaateqanngitsut aamma – ajornartorsiuteqalersinnaasut taamaattumillu suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsisut takuneqarsinnaapput. Tamatuma saniatigut atuartut ataasiakkaat sutigut ikorfartugassaanersut angusaanni ersertarput.

Misiligutit ingerlaavartumik atornerisigut, atuartut atuarnermi allannermilu pisinnaasassatigut ineriartornerat taamatullu atuartut kinguussaajartortut malinnaavigineqarsinnaapput.

Malugineqassaaq misiligutit atorneqarnissamik siunertaat assigiinngimmata.

1.klassip qiteqqunnerani, 1.klassip naanerani 2. klassillu qiteqqunnerani misiligutit, **naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasunut siusissukkut takunninniutaapput.**

2. klassip naanerani, 3. klassip qiteqqunnerani, 3. klassillu naanerani misiligutit, **atuarnermi allannermilu pisinnaasassatigut ikorfartugassanut takunninniutaapput.**

Eqqaamaneqassaarli misiligutit atuartullu angusaanni killiliussat tamakkiisumik tutsuiginassuseqanngimmata – misiligutimmi sulluunniit tamarmik taamaapput. Atuartut ilaat arriinnerusumik ilikkariartortarput, ilaallu ilimanaateqarsimagaluarlutik atuarnerep ingerlanerani atuaqatiminnut malinnaalertarput. Taamaattumik ataavartumik atuartut atuarsinnaassusaannik allassinnaassusaannillu malittarinneq ikorfartuinerlu tamanut iluaqutaaginnartussaavoq.

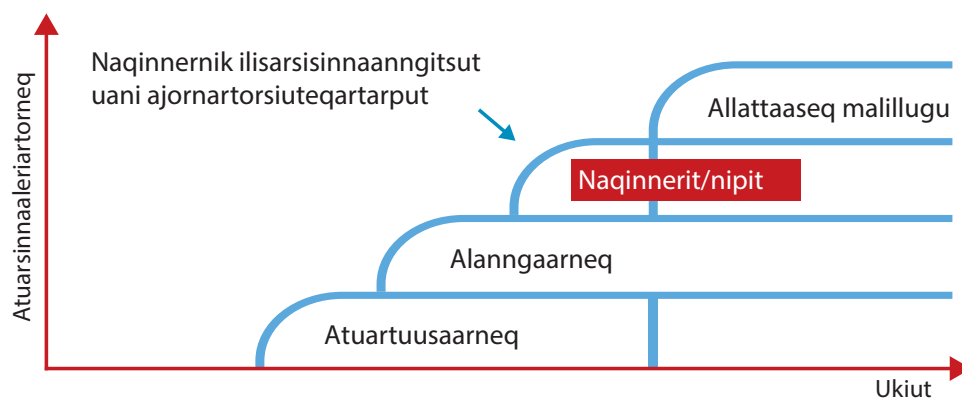
Tunuliaqutitut ilisimasassat

Immikkoortumi uani atuarnermi allannermilu tunngaviumik pisinnaasassat, oqaatsit sannaat allattaatsimullu tunngasut kiisalu naqinnernik ilisarsisinnaannginnermut peqqutit paasisaqarfigineqarsinnaapput.

Ilinniartitsisut atuarniarnikkut ajornartorsiutilinnik ikorfartuiniarnermini, atuartut tunngaviumik atuarnermi allannermilu piginnaasassaannik unammillernartissinnaasaannillu ilisimasaqarnissaat pingaartuuvoq. Taamatut ilisimasaqarneq, nukarlerni atuartut ilikkarumaataartut siusissukkut paasinissaannut taakkulu ikorfartornissaannut iluaqutaasarpoq.

Atuarnerup ineriartortarnera

Atuarsinnaalieriartortarnermut modelit ilaat Frithimit (1985) ilusilerneqaqqaarsimavoq. Atuarsinnaalieriartortarnerup sortaani naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut ajornartorsiuteqartarnerisut takussutissiami 1-imi takutin-neqarpoq.

Takussutissiaq 1: Høien og Lundberg (2015)

Atuartausaarneq (*pseudolæsning*) atuarsinnaalieriartortarnermut aallarniutaakkajuttarpoq. Meeqqap oqaatsit pingikkaluarlugit ilisarnaatit aallaavigalugit "atuarsinnaavoq", ass. peqqinnis-saqarfiup ilisarnaataa ilisaralugu ima oqarsinnaasarpoq: 'Napparsimavik'.

Meeqqap oqaatsit assitut ilivitsutut **alanggaarlugit** atuarsinnaalertarpai (logografisk-visuel). Uani meeraq annertunerusumik naqinnerit nipaannik katiterisinnaanngikkaluarluni, oqaatsinik ilisarsinikkut "atuarsinnaavoq", ass. PISIFFIK.

Killiffimmi uani **naqinnerit nipillu** atorlugit meeraq atuarsinnaalertarpoq (alfabetisk-fonemisk). Oqaatsimi naqinnerit ataasiakkaat nipinut atassuserlugit nipillu katiterlugit atuarsinnaalertarpoq. Taamatut atuarnermi nipisiuisinnaaneq pisariaqarpoq. Tamanna meeqqamut annertuumik piumasaqaatitaqartarpoq. **Killiffik una naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut ajornartorsiutigisarpaat.** Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq sukumii-nerusumik qupp. 10-mi atuarneqarsinnaavoq.

Naggataagut meeraq **allattaaseq malillugu** (ortografisk-morfemisk) atuarsinnaalieriartortarpoq. Matumani atuarnermut piumasaqaatit annertusiartortarput. Meeqqap oqaatsimi immikkuualuttut ilusaat (nipit, taan-nerit, morfemit) taakkualu isumaat ilisimaqarfigilertarpai. Oqaatsit nakimaatsumik sukkasuumillu atuarsin-

naalertarpai. Atuakkap imarisaanik paasinninniarneq annertunerusumik ukkatarisinnaalertarpaa. Allattaaseq malillugu atuarsinnaasup atuarnermi oqaatsit amerlanerpaat ilisarinnasalarlugit, oqaatsinik nutaanik naammattuugassaqartuaannarpoq. Taamaattumik atuarnermi naqinnerit nipaannik katiterisinnaaneq pingaaruteqartuaannarpoq.

Atuarneq

Atuarneq pisinnaasanut pingaarnernut marlunnut immikkoortulerneqartarpoq: Naqinnerit nipaannik katiterinikkut atuarneq (afkodning) aamma oqaatsinik paasinnineq (sprogforståelse). Tassa oqaatsit atuarnersigut paasinerisugullu atuarneq pisarpoq (Elbro, 2014; Hoover & Gough, 1990):

Atuartut naqinnerit nipaannik katiterinermikkut atuarsinnaalertarput taamatullu oqaatsit isumaat ilisarinnangortarlugit. Naqinnernik katiterineq atuarnernut teknikitaraa, tamannalu ilikkarluarsimagaanni nattaq-qallisaarani atuartoqarsinnaalersarpoq (Elbro, 2014).

Atuarnermi oqaatsinik paasinnineq ilisimasat assigiinngitsut, soorlu oqaatsit isumaat, oqaaseqatigiit sanaat, allaatigisap imarisaa allallu katitigaanersigut pisarpoq. Taamatut pisinnaasallit allaatigisap oqaatiginia-gaa takorloorsinnaangortarput (Elbro, 2014).

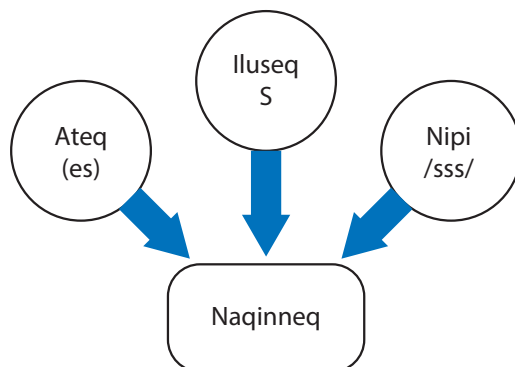
Atuartut mikinermiilli oqalunnikkut oqaatsinik paasinninniarnermut piginnaasassaminnik ineriartortitsilereertarput. Naqinnernilli katiteriniarneq ilinniagassaavoq nutaarluinnaq taamaattumillu atualerlaani ajornarnerusarluni (Elbro, 2014; Hoover & Gough, 1990).

Matumani atuarniarnikkut ajornartorsiuteqarsinnaasut - naqinnerit nipaannik katiteriniarnermikkut ajornartorsiuteqartut ukkatarineqarput. Atuartut ilaat oqaatsinik paasinnissinnaalluaralutik oqaatsip naqitanngorluni allanneqarnerata atuarnissaa ajornartorsiutigisarput. Oqaatsit allatat tassaapput oqaatsimi nipinit ataasiakkaanit katitikkat, nipillu taakkuupput naqinnernut atassusikkat - allattaatsip tunngavigisai.

Naqinnernik ilisimasaqarneq

Naqinnernik ilisimasaqarneq atuarniarnermi allanniarnermilu tunngaviliisuusarpoq. Tamanna ilaatigut suliniuummut matumunnga atatillugu atuartut atuarsinnaassusaannik misissuinermi, atuartut naqinnerit 17-it missaat ilisimaleraangamikkit atuarsinnaalertartut erserpoq (takuuk nalunaarusiaq qupp. 53).

Naqinnerit ateqarput, iluseqarput nipeqarlutillu, ass.:

Naqinnerit atii immi isumaqanngikkaluarlutik, naqinnerit ilusaasa immikkoortinniarnerninut atuuffeqarput. Naqinnerit nipaata katiterneqarsinnaapput taamaattumillu oqalunnermut, atuarnermut aamma allannermut atuuffeqarlutik, nipimmi katinnerisigut oqaatsit pinngortarmata. Naqinnernik ilisimasaqarluartut qularnaatsumik naqinnerit ilusaannit -> atiitut nipaannulluunniit atassuserlugit taagorsinnaanngortarpaat taamatullu atiitut nipaannilluunniit -> ilusaannut atassuserlugit allassinnaanngortarlugit. Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut naqinnernik nipaannillu aalajangiussiumaataartarput.

Naqinnerit kalaallisut atorpeqartartut atii, nipaata, ilusaata atuuffiilu sukumiinerusumik uani atuarneqarsinnaapput *Nipit pinngorfii*, (Maren Louise Dalager, Ilinniusiorfik 2021) aamma nalunaarusiami (takuuk nalunaarusiaq qupp. 11-16).

Kalaallit allattaasianni naqinnerit nipillu

Kalaallit oqaasiini nipit atorpeqartartut 17-iupput:

- Ersiutit: a, i, u
- Aappersarissat: p, t, k, q, m, n, ŋ (ng), N (rng) v, j, g, l, r, s

Kalaallit allattaasianni sapinggisamik nipit malillugit allattarnissaq (fonemisk) anguniagaasimavoq. Nipit 17-iugaluartut naqinnerit 18-it atorpeqartarput:

- Ersiutit: a, i, u, e, o
- Aappersarissat: p, t, k, q, v, j, g, s, r, l, n, m, f

Ersiutit e aamma o immikkut nipiunngikkaluarput, oqaatsimmi isumaannik allannngortitsineq ajorput, ass. iqaluk/eqaluk. Ersiutit taakku nerilittaqaqfimmiiut (r/q) siornini atorpeqartarput allattaasitoqqamiillu kingornussaallutik. Ersiutit /i/-p aamma /u/-p "taartortaraat", tassa r-p aamma q-p siornaniitillutik ilorpasinnerusumik nipeqalersarmata (Kolte, 1982, qupp. 42).

Kalaallit oqaasiini v sivisoq vv-mik allannagu allattaatsimi ff-mik allanneqartarnissaa aalajangiunneqarsimavoq (soorlu ivviaq – iffiaq).

Nipi ᵈ marlunnik naqinneqartillugu ᵈg, nipilu N pingasunik naqinneqartillugu allanneqartarpoq ᵈng (erᵈgup, erᵈgutaq). Naqinnerit allat atini oqaasersianilu atorneqartartut tassaapput: b, c, d, h, x, z og y, æ, ø, å.

Atuartut 3.klassi tikillugu nipisiuinikkut allattarnerat nalinginnaasuvoq. Taamatut nipisiuinermi piginnaasaqarlualereersut, allattaaseq malillugu allattalernissaat tullinnguullugu anguniagassaavoq. Atuartut allattaaseq malillugu allassinnaaleriartornerminni nutaanik unammilligassaqartarput. Jakobseni misissuinermini atuartut allannikkut kukkukajuttagaannik ersersitsivoq (Jakobsen, 1986). Allannialerlaat ersiutit i/e aamma u/o immikkoortikkuminaatsittarpaat. Oqaatsit sannaanut attuumassuteqartartut, nipit sivikitsut sivisuullu (k/kk imalt. a/aa) annertuumik kukkuneqartarput. Naqinnerit marluusussaagaluartut ataasiinnaq allanneqartarpoq, killormulli aamma ataasiususaaq marlunnik allanneqartarluni. Kalaallit oqaasiini *ts* aamma ajornartorsiutaavoq. Nipit *ts*, *tsi* aamma *tti* assut paarlaassorneqartarput. Taamatutaaq naqinneq *r* aappersarissamik tullegartillugu ajornartorsiutigineqartarpoq, ass. oqaaseq *orsoq* "taartumik" ersiuserlugu, sivisuumillu *s*-ilerlugu oqaatigineqartarpoq. Kisianni allattaaseq malillugu *r*-ip kingornaniittoq naqinneq *s* ataasiinnarmik allanneqartarpoq (*r + s = s sivi-sooq*). Tamanna atuartuni kukkuluttorneqartarpoq, ass. *orssoq/orsoq*.

Kalaallit oqaasiisa takissusaasa atuarsinnaanermut sunniutigisinnaasaat

Kalaallit oqaasii immikkuualuttunit morfeminik taaneqartartunit katitigaapput taamaammallu sannaat pisariusinnaallutik. Oqaatsit naggueqartarput, arlalinnik uiguuteqarsinnaapput, oqaluutit naaneqartarput kinaassusersiuteqartarlutillu. Oqaatsit takisoorujussuanngorsinnaasarput oqaasermi ataaseq immikkuualuttorpassuaqarsinnaasarpoq. Oqaatsit ima takitigisut meeqqani nalinginnaasaqaat: Innarnianngilanga (Jeg vil ikke gå i seng). Nagguissiusagaani morfeminut ima aggorneqassaaq:

Innar- (nagguik) *-niar* (uiguut) *-nngi* (uiguut) *-la* (naaneq) *-nga* (kinaas. siullianni ataasersiut). Taakku immikkuualuttut oqaatsit isumaannik pilersitsisarput.

Takuneqarsinnaasutut kalaallisut oqaaseq ataaseq atorlugu oqaaseqatigiiliortoqarsinnaavoq allamiulli oqaasiini, soorlu qallunaani oqaatsinik arlalinnik oqaaseqatigiiliarineqarsinnaalluni. Kalaallit oqaasiini nagguissiorneq pisariuvoq, oqaatsimmi takisinnaaqisut aggorneqartariaqarput imalt. katiterneqartariaqarlutik. Tamanna meeqqat atuarniarnerannut allanniarnerannullu unammillernartuusarpoq.

Kalaallit allattaasiat ajornaatsuuvoq, tassa amerlanertigut nipit maliinnarlugit oqaatsit allanneqarsinnaasarmata atuarneqarsinnaasarlutillu (fonemisk), ass. *s+i+k+u = siku*. Allattaatsinili "itisuuni" (dyb skriftsprog), soorlu qallunaat allattaasianni nipit malinnagit oqaaserpassuit allanneqartarput. Oqaatsimi ass. *havde-mi v tusaaneqarsinnaasanngilaq d-lu misartillugu taaneqarani taamaattumillu haje-tut nipeqarluni taaneqartarluni*.

Kalaallisut allannermi taanikkaat ilusaat pisariitsuupput. Aappersarissat tulleriippassuuneq ajorput, taamaattorli nipit sivisuujusinnaasarlutik (sivitsuutit sukariarnerillu). Nipit sivisuut oqaatsip isumaanik allannngortitsisarput, soorlu *tutuppoq / tuttuppoq, sava / saava*. Nipit sivisuut naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut ajornartikkajuttarpaat, piffissarlu sivi-sooq atorlugu ilinniarsinnaasarlugit. Taakku atuarnerminni eqqortumik atuarsinnaalersaraluarlugit, pingaartumik allannikkut ilaatigut inissinngitsuuissinnaasarpaat. Taamaammat oqaatsimi nipit sivisuut tutsarissartarnissaat pingaaruteqarpoq.

Kalaallit oqaasiini nipit pisariusut allat sukumiinerusumik nalunaarusiami atuarneqarsinnaapput (takuuk nalunaarusiaq qupp. 11-12).

Kalaallit oqaasiisa takissusaat, atuartut atuarsinnaassusaannut sunniuteqarluinnartuuvoq. Oqaatsit takisuut naatsuninngarnit, pingaartumik atuarnikkut sanngiininnerusunit atuffarlunneqarnerusarput, nattaqqallisaartumillu atuarneqarnerusarlutik (Jacobsen 1994).

Tamannattaq suliniummot matumunnga atatillugu atuartut atuarsinnaassusaannik misissuinermit ersertutut ippoq. Atuartut 3.klassep naanerani "atuffarluttutut nalunaakkat", oqaatsit talliartortillugit eqqortumik atuarsinnaanerit annertuumik appariaateqarpoq. Atuartulli "ajornartorsiuteqanngitsutut nalunaakkat" atuarnermi angusaat qaffasittuarsinnarput. Taakkumi eqqortumik atuarsinnaanerit annikitsuinnarmik appariaateqarpoq.

Tamanna pingaaruteqarluinnarpoq, kalaallimmi naqitaataanni oqaatsit naatsut amerlanngillat, takisuujunerilu ilisarnaataakkajullutik. Ataatsimut oqaatigissagaanni kalaallit oqaasii allattaatsimut tunngaviusut naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut ajornartorsiutigisarpaat. Taamaattumik oqaatsini nipit sivisuut (sukariarnerit sivitsuutillu) oqaatsillu takissusaat, naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut ajornartorsiutigikkajuttagaattut ilisarnaataasinnaapput.

Allattaatsip qanoq ittuunera apeqqutaatillugu atuarniartoqartartoq misissuinerit takutippaat. Allattaatsini oqitsuni, soorlu kalaallit allattaasianni naqinnerit ataasiakkaat malillugit katiterlugillu atuarniartoqartarpoq. Allattaatsinili itisuuni, soorlu qallunaat allattaasianni oqaatsinik ilisarsinikkut (ordgenkendelse) atuarniartoqartarpoq (Jakobsen 1994:24). Taamaattumik kalaallit atuarni pingaartumik atuarniarnikkut ajornartorsiutilinni, nipinik malussarissarnerup inerisartuarnissaa pingaaruteqarpassippoq.

Nipisiuinermit ajornartorsiuteqarneq - Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq

Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq tassaavoq atuarnarup allannerullu ilikkarnissaanut annertuumik ajornartorsiuteqarneq (denstoredanske.lex.dk/ordblindhed). Tamanna kingornuttagaavoq qaratsap sananeqaataanik tunngaveqartoq. Taamaammat immikkut ittumik ilikkarniarnikkut ajornartorsiutaavoq, ilaqutariillu ilaasa annertunerusumik pigisarpaat (Samuelsson m.fl. 2005).

Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq poqissutsimut silassorissutsimut, isigiarsuttuunermut imalt. saamiup talerpiullu immikkoortissinnaannginnerinut tunngassuteqanngilaq. Kisianni naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut oqaatsimi naqinnerit nipaannik aalajangiussisinnaaneq, taamatullu nipinik katiterinikkut nipinngortissinnaaneq ajornartorsiutigisarpaat. Taamatut nipisiuinermit ilikkarumaataarneqartartut tassaapput naqinnerit allattaatsip tunngavii (Elbro, 2012).

Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut nipisiuinermit ajornartorsiuteqarneq pissutigalugu, pingaartumik oqaatsinik nutaanik atuarniarnermi nalornisarput, arriitsumik atuarniartarput naqinnernillu katiterinermi kukkuluttortarlutik. Tamanna naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut qitiusumik ataavartumillu ajornartorsiutigisarpaat (dysleksi) (Lyon m.fl., 2003; Elbro, 2007; 2012).

Malugineqassaaq, atuartut amerlanngikkaluit atuarnermik ilinniartinneqaratik atuarsinnaalersarmata. Taaguut **naqinnernik ilisarsisinnaannginneq** aatsaat isumaqalertarpoq, atuartut atuarnermik ilinniartinneqarsimatillugit aammalu katiteriniarnikkut ajornartorsiuteqartuutillugit.

Taamaattumik atuartut atuarniarnikkut ilinniartinneqarnerisa aallartisimalerneranili, **naqinnernik ilisarsisinnaanngitsuunermut ilimanaateqarsinnaasut** qularnaakannersumik atuarniarnikkut ajornartorsiulertusattut atuarsinnaassusaasa misissornerisigut nassaarineqareersinnaapput, soorlu naqinnernik ilisimasaatigut oqaatsillu nipaannik malussarissusaasigut (Elbro, 2014). Misiliinerli siusissartortillugu kingusinnerusukkat ajornartorsiuteqalersinnaanermut siulittuinarneq qularnarsartarpoq (Catts m.fl., 2009; Gellert & Elbro, 2016; Poulsen, 2018).

Naqinnernik ilisarsisinnaannginneq immikkut ittumik ilikkarniarnikkut ajornartorsiutitut (specifik indlæringsvanskelighed) allatulli sakkortuumik imalt. sakkukitsumik atornerisinnaasarpoq. Siusissukkat suliniu-

teqarnerup ilikkarniarnikkut ajornartorsiuteqarnerup annertusiartornissaralua pinaveersaartissinnaavaa. Taamaammat atuartitsinerup pitsaassussaa aammalu atuartup aqqissuussamik atuarnikkut atuartinneqarsi- manera apeqqutaasinnaasarpog. Atuarniarnikkut atuartitsineq pitsaasimangippat imalt. atuartoq nuttaqat- taarsimaguni allatulluunniit peqquteqarluni allattaatsip tunngavianik pigiliussiniarnemigut annertuumik ajornartorsiuteqalersinnaasarpog. Tamanna atuartup ukioqqortusiartornerani atuakkanik paasinninniarnera- nut killiliiuartassaaq taamatullu allanniarnernanut ajornartorsiortitsiuassalluni.

Atuarniarnikkut ajornartorsiutit allat

Atuarniarnikkut ajornartorsiuteqarneq assigiinngitsunik peqquteqartarpoq. Atuarniarnermi ajornartorsi- teqarnermut ilaatigut isigiarsuttuuneq imalt. tutsarluttuuneq peqqutaasinnaasarpog. Taamattaaq naak naqinnerit nipaannik katitalarluni atuarsinnaagaluarluni, oqaatsinik paasinnissinnaannginneq ajornartor- siutaasarpog. Atuartoq ass. kalaallisut oqaaseqavinngikkuni atuakkaminik paasinnissinnaanera aamma killeqartarpoq. Atuartulli ilaat arlariinnik ajornartorsiuteqarsinnaasarpog, ass. ADHD-mik innarluuteqarlutillu isigiarsuttuusinnaasarpog. Tamakku tamarmik atuarniarnikkut ikorfartugassaappog, matumanili pineqartog tassaappog naqinnernik ilisarsinnaanngitsutog ilimanaateqarsinnaasog.

Atuarniarnikkut ajornartorsiuteqarnermut pissutaasinnaasog ilaat

Misiligutit

Immikkoortumi uani misiligutit siunertaat, imarisaat kiisalu atorneqarnissaanut periusissat paasisaqarfigineqarsinnaapput.

Eqimattanut atuartunullu ataasiakkaanut misiliguteqarpoq. Misiligutit misissuineq tunngavigalugu suliaasut tunngaviusumik atuarsinnaanermut allassinnaanermullu misiligutaapput. Misiligutit atornerisigut atuartut atuarsinnaanikkut allassinnaanikkullu kinguussaajartortut takuneqarsinnaapput malinnaavigineqarlutillu.

Siuliani taaneqareersutut misiligutit atorneqarnissamikkut siunertaat assigiinngillat.

Eqimattanut misiligutit 1.klassip qiteqqunnerani, 1.klassip naanerani 2. klassillu qiteqqunnerani **naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasunut siusissukkut takunninniutaapput**. Taakkununga immikkut innersuussutaasunik killiliussaqaqpoq (grænseværdier). Misiligutini taakkunani atuartut naqinnernik ilisimasqaqarnerat naqinnerillu nipaannik katiterisinnaanerat takuniarneqartarput. Taakkuuppummi naqinnernik ilisarsisinnaanngitsut tunngaviusumik ajornartorsiutigisartagaat.

Eqimattanut misiligutit 2. klassip naanerani, 3. klassip qiteqqunnerani 3. klassillu naanerani **atuarnermi allannermilu pisinnaasassatigut ikorfartugassanut takunninniutaapput**. Misiligutini taakkunani atuartut oqaatsinik atuarsinnaanerat allassinnaanerallu, kiisalu oqaaseqatigiinnik atuarsinnaanerat takuniarneqartarpoq. Taakkununga siuliani taaneqartutulli immikkut killiliussaqaqngilaq. Taamaattorli misiligutini ataasiakkaani atuartut atuarsinnaassusaannik allassinnaassusaannillu naleqqiiffeqarpoq (Takuuk nalunaarusiaq qupp.37-39). Taakku naleraralugit atuartut klassini taakkunani kikkut atuaqatiminnut naleqqiullutik appassisumik angusaqartartut sulilu ikorfartortariaqartut takuneqarsinnaapput.

Eqimattanut misiliinermi atuartut ikorfartugassatut ersertut ataasiakkaarlutik, *Ataasiakkaanut misiligummik* misiliivigineqarsinnaapput. Taamaaliornikkut eqimattani misilinneqarnerminni appassisumik angusaqarnerannut pissutaasut aamma ataasiakkaani misiligummi ersernersut qulakkeerniarneqarsinnaavoq.

1.-3.klassimi atuartunut misiligutit

Eqimattanut misiligutit	1. klassip qiteqqunnerani	1.klassip naanerani
Nipinut malusarissuseq		
Oqaatsimi nipi siulleg	X	
Naqinnernik ilisimasaqarneq		
Naqinnerit nipaas	X	
Naqinnernik allanneq 1	X	
Naqinnernik allanneq 2		X
Allanneq		
Oqaasiusanik allanneq		X
Atuarneq		
Oqaatsinik atuarneq 1		X
Ataasiakkaanut misiligutit		
Atuarneq		
Naqinnernik taaguineq 1	X	
Naqinnernik taaguineq 1-2		X
Oqaatsinik nipituumik atuarneq		X
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq		X

Naqinnernik ilisarsisin-
naanngitsutut ilima-
naateqarsinnaasunut
takunninniutit

Eqimattanut misiligutit	2. klassip qiteqqunnerani	2.klassip naanerani
Allanneq		
Oqaatsinik allanneq 1	X	
Oqaatsinik allanneq 2		X
Atuarneq		
Oqaatsinik atuarneq 2	X	
Oqaatsinik atuarneq 3		X
Oqaaseqatigiinnik atuarneq		X
Ataasiakkaanut misiligutit		
Atuarneq		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	X	X
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	X	X

Atuarnermi allanner-
milu pisinnaasassati-
gut kinguussaasunut
takunninniutit

Eqimattanut misiligutit	3. klassip qiteqqunnerani	3.klassip naanerani
Allanneq		
Oqaatsinik allanneq 2	X	X
Atuarneq		
Oqaatsinik atuarneq 3	X	X
Oqaaseqatigiinnik atuarneq	X	X
Ataasiakkaanut misiligutit		
Atuarneq		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	X	X
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	X	X

Misiligutit atornegarnissaat periusissallu

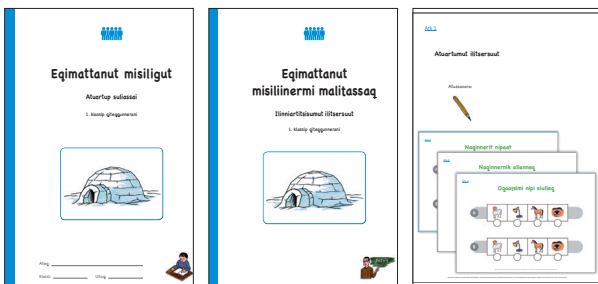
Eqimattanut misiligutinik atuaqatigiit imalt. atuartut arlallit ataatsikkut misiliivigineqartarput. Taamaattumik atuartut ataasiakkaat malinnaavigeqqissaarnissaat ajornakusoorsinnaasarpoq. Atuartut ilaatigut inuttut atukkaminnik peqquteqarlutik pisinnaasaminnit annikinnerusumik suliaqarsinnaasarput imalt. x-iligassani eqqoriaanikkut eqqugaat amerlasinnaasarlutik. Taamaammatt atuartut misiliinermi angusaat tamatigut tutsuiginartuuneq ajorput. Eqimattanut misiliinermi atuartut ikorfartugassatut ersertut (ilimanaatillit/malinnaaffigisassat eqqumaffigisassallu) ataasiakkaarlutik, *Ataasiakkaanut misiligummik* misiliivigineqarsinnaapput. Taamaaliornikkut, eqimattani ataasiakkaatullu misilinneqarnerminni angusaat assigiikannernersut qulakkeerniarneqarsinnaavoq. Ataasiakkaarnerini erseqqinnerusumik immikkut ikorfartugassaanersut suti-gullu ikorfartugassaanersut aamma takuneqarsinnaalertarput.

Eqimattanut misiliinermi atuartut immikkut suliassaqartarput (opgavehæfte). Misiliinermi ilinniartitsisoq malitassaqrpoq, atuartunullu ilitsersuinerminni takutitassanik (arkinik) allaffissaqarluni.

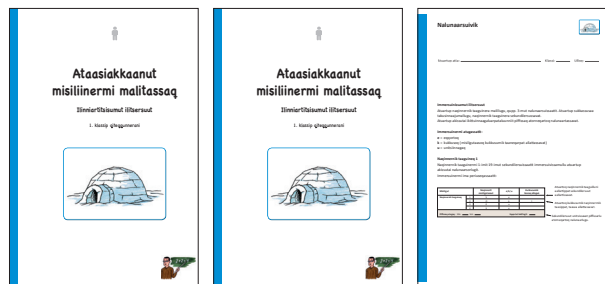
Ataasiakkaanut misiliinermi atuartunut misiligut ataasiinnaavoq, taannalu atuartunik ataasiakkaarnermi atoqqinneqartarluni. Misiliinermi ilinniartitsisoq malitassaqrpoq atuartullu akissutaanut nalunaarsuivissaqarluni.

Eqimattanut ataasiakkaanullu misiligutit qalipaamikkut ataqatigiiaarput (Takuuk aamma ilitsersuutip tunua). Imaappoq 1.klassip qiteqqunnerani eqimattanut misiligutit tungujortumik qalipaattillit atorsima-gaanni aamma 1.klassip qiteqqunnerani ataasiakkaanut misiligutit tungujortumik qalipaattillit atornegartas-sapput:

Eqimattanut misiligutit

Ataasiakkaanut misiligutit

Misiliinermik ingerlatsineq suleqatigiissutigineqarsinnaavoq

Misiliineq sapinngisamik atuartunut ilisimaarinnittup kalaallisut ilinniartitsisup ingerlatsissavaa.

Atuartunik misiliinermi suliniuteqarnermilu isiginiagassat arlaqarsinnaasarput. Taamaattumik atuarnermut imalt. immikkut atuartitsinermut siunnersorti, misiliinermi aamma atuartitsinissamut pilersaarusiornermi suleqatigineqarsinnaavoq.

Misiliinermi ilitsersuineq

Misiliinermi atuartut piumasaqaatinut malinninnissaat anguniarlugu ilitsersorneqartarput. Misiligutit ataasiakkaat suliarinnginnerini sungiusaataasunik suliaqaqqaartarput. Taamaammatt ilinniartitsisut misiliinermut ilitsersuummik malinninnissaat pingaartuuvoq.

Atuartut allamiusut oqaasillit

Misiligutit kalaallisut oqaasilinnut naatsorsuussaapput. Taamaattoq atuartut allamiusut oqaasillit misiliinermut peqataatinneqarsinnaasarput. Atuartut, soorlu qallunaatut oqaasillit oqaatsinik atuarnermi allannermilu nipinik katiterisinnaagaluarlutik, kalaallisut oqaasikinnertik pissutigalugu oqaatsinik atuarnermi kukkusaat amerlasinnaasarput. Taamaattumik taamatut peqataatitsinermi atuartut angusaat appasippata angusaat sumik peqquteqarnersut misissorneqartariaqarput.

Misiliineq sioqqullugu atuartunut ilisimatitsissutissat

Misiliineq sioqqullugu atuartunut, pingaartumik aatsaat misiliilersunut makku ilisimatitsissutigineqartassapput: Misiliinermi atuartut atuartinneqarnerminni ilikkarsimasaat ilinniaqqittariaqagaallu takuniarneqartarput. Taamaammat atuartut ulluinnarni ikioqatigiillutik suliaqartaraluarlutik, misiliinermi namminneerlutik sapinngisartik naapertorlugu suliaqassapput. Taamatuttaaq unillatsiarnissamut periarfissat erseqqissarneqassapput.

Ini misiliivissaq

Misiliinermi atuartut namminneerlutik pisinnaasaat takuniarneqarmata, ikorfartuutaasinnaasut soorlu naqinnerit inimi misiliiviusumi peerneqartarnissaat imalt. asserneqartarnissaat eqqaamaneqassaaq. Eqimattanut misiliinermi atuartut imminnut ilaarsinnaajunnaarlutik inissisimasassapput. Atuaqatigiit klassimi imminnut qanittunnguullutik issiaveqarpata, eqimattanut marlunnut avinneqarsinnaapput imalt. inimi angisuumi ataatsikkut misiliivigineqarlutik. Ataasiakkaanut misiliinermi atuartut nipinut malussarissinnaasarmata, sapinngisamik eqqissisimanartumi nipaatumilu misiliinerup ingerlanneqarnissaa innersuussutaavoq.

Unillatsiarneq

Misiliineq atuartut ilaannut qasunarsinnaasarpoq. Taamaattumik pisariaqartitsineq naapertorlugu unillatsiarneqarsinnaavoq imalt. perusersartoqarsinnaavoq. Matumanili eqqumaffigineqassaaq misiligut ataaseq, soorlu naqinnernik allanneq aatsaat naammassippat tamanna pisinnaammat.

Misiliinermi atuartut angusaat atuartitsinermut atugassaapput

Misiligutit ingerlaavartumik naliliisarnermut ilaapput, ukiullu affakkaarlugit ingerlanneqartarnissaat innersuussutaavoq. Ingerlaavartumik naliliisarnikkut atuartut atuarsinnaaleriartornerat allassinnaaleriartornerallu malinnaavigineqarsinnaapput. Taamattaq siuariaateqarsimanersut imalt. pisinnaasassatigut kinguussaajartulernersut takuniarneqarsinnaavoq. Misiliinermi atuartut angusaasigut kikkut ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsinersut kikkullu nalinginnaasumik pigiliussiartornerisut takuneqarsinnaapput. Matumani immikkut ittumik pisariaqartitsisut killiffii aallaavigalugit atuartitsinissamut pilersarusiuunneqartarnissaat siunnersuutaavoq.

Atuartut suliaannut naqqissuut (retteprogram)

Eqimattanut misiliinerup kingorna atuartut suliaat nalunaarsorneqartarput. Eqimattanut misiliinermi atuartut suliaat naqqissuummut (retteprogramimut) immiussuunneqartussaapput (**Ilanngussaq 1**). Naqqissuut killiliussat aallaavigalugit kisitsissuteqarpoq, taamaattumik atuartut suliaat immiussuukkaanni erseqqissumik kikkut ikorfartugassaasinnaanerat ersertarput. Atuartut misiligutini ataasiakkaani suliaat kisitsissummi ataatsimut nalilerneqartarput. Naqqissuummi atuartut ataasiakkaat suliassiissutini akisaasa erseqqissarneri aamma takuneqarsinnaapput. Taakku atuartut atuarsinnaaleriartornerinut allassinnaaleriartornerinullu killiffinik tigussaasumik ersersitsisarput.

Atuartut suliaat, ilisarnaatit aalajangersimasut atorlugit naqqissuummut immiussuunneqartarput. Taakku naqqissuutip atornissaanut ilitsersuummi malitassaqarput (**Ilanngussaq 2**).

Ataasiakkaanut misiligutinut ilaapput atuartut akisaannut nalunaarsuiviit. Misiliinermi atuartut akissutaat nalunaarsuivimmu allattorneqartarput. Tassani atuartut pisinnaasaat takuneqarsinnaasarput. Taassuma saniatigut 2.kl.qiteq.-3.klassip naaneranut atuarsinnaanermut naleqqiiffiit atorlugit atuartut atuarsinnaassusaat nalilerneqarsinnaapput (takuuk qupp. 22).

Misiliinermi atuartut angusaat innersuussutillu

Immikkoortumi uani atuartut misiliinermi angusaat aallaavigalugit killiliussanut inissittarneri, angusaasa takussutissiarineqartarneri aamma naliliinissamat assersuutit isumassarsiorfusinnaasut atuarneqarsinnaapput.

Eqimattanut misiliinermi takuniakkat

Misissuinermi atuartut annertuumik nipisiuinikkut ajornartorsiuteqalersinnaasut (naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut) siusissukkut paasineqartarnissaat anguniarlugu, immikkut killiliussat atuarsinnaassutsimullu naleqqiiffit tunngavigalugit inissinneqarput. Taamaalilluni eqimattanut misiliinermi atuartut angusaasigut, kikkut ilimanaateqarnersut, kikkut eqqumaffigineqassanersut kikkullu nalinginnaasumik qaffasinnerusumilluunniit angusaqarnersut naliliiffigineqarsinnaalerput.

Eqimattanut misiliinermi atuartut suliaannut immersuiffissamik, killiliussat aallaavigalugit² kisitsissutitalimmik naqqissuuteqarpoq (retteprogram). Tassunga atuartut suliaat immiussuunneqarpata, angusaat aallaavigalugit immikkoortiterneqartarput: ilimanaateqarsinnaasut (aappalaartumiittut), eqqumaffigisassat (sungaartumiittut) imalt. ilimanaateqanngitsut (qorsummiittut) takuneqarsinnaalissapput.

Eqimattanut misiliinermi atuartut angusaat aallaavigalugit qalipaatinut immikkoortiterneqartarput

Atuartut agguaqatigiissillugu angusaasartut assigalugit imalt. qaffasinnerusumik angusaqartut.	Atuartut agguaqatigiissillugu angusaasartunit appasinnerusumik angusaqartut.	Atuartut appasissorujussuarmik angusaqartut. Nipisiuinermi annertuumik ajornartorsiuteqalersinnaasut (Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsuusinnaasut).
<i>Immikkut ittumik iliuuseqarfigneqartariaqanngitsut</i>	<i>Eqqumaffigisassat</i>	<i>Immikkut ittumik ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisut malinnaavigeqqissaagassallu</i>

Malugiuk! Atuartut **aappalaartumut** inissittut naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut naqissuserneqaratik pasitsaanneqassammata. Atuartut **sungaartumut** inissittut ilaat aappalaartumiittunut qanissinnaasarmata aamma eqqumaffigineqartariaqarput. Atuartut misiliinermi **qorsummut** inissittut, kingusinnerusukkut atuarnikkut piumasaqaatitaqarnerusunik misiliinermi sungaartumut inissinnaasarput. Taamaattumik misiligutit ingerlaavartumik atorlugit atuaqatigiit pisinnaasatigut ineriartornerisa malinnaaviginissaat pingaaruteqarpoq.

2 Kisitsissutit atuartut misiligutini ataasiakkaani suliaat ataatsimut nalilertarpei. Killiliussat Ilinniartitaanermik Aqutsisoqarfiup innersuussutai atuartut atuarsinnaassusaannik misissuinermik tunngaveqarput kisitseriutsimillu agguaqatigiissillugu angusaasartunit nikingassutit -1sd (aappalaartumiittunut), -0,5 (sungaartumiittunut) kiisalu 0 (qorsummiittunut) atorneqarlutik (Nalunaarsiaq qupp.49).

Atuartut ataasiakkaat angusaannut takussutissiat

Naqqissuummut ilaapput, atuartut ataasiakkaarlutik misilinneqarnerminni angusaannut takussutissiat. Matumani atuartut ilimanaatilittut (aappalaartumut) eqqumaffissatullu (sungaartumullu) inissittut angusaasa misissorneqartarnissaat innersuussutigineqarpoq. Tassani atuartut ataasiakkaat atuarsinnaaleriartornerminni allassinnaaleriartornerminnilu pisinnaasaat erseqqissumik takuneqarsinnaapput nalilersuinermilu atuarluar-neqarsinnaallutik.

Takussutissiap atuarnissaanut ilitsersuut:

Tungujortut: Eqqortumik akisat

Qaqortut immersukkat: Kukkusumik akisat

Qaqortut imaqanngitsut: Akineqanngitsut

X: Naqinneq killormut allataq (spejlvendt), ass. Qx

Ugyldige: Akissut atorsinnaanngitsoq, ass. marlunnik x-iligaq

Atuartut ataasiakkaat angusaannut assersuut

Suliassat katillugit	168
Eqqortumik akisat katillugit	27

Ateq	Aka
-------------	-----

Oqaatsimik allanneq	
Misilfigutit	Akissutit
Iki	iki
Niu	
Aja	AYA
Una	UNA
Siku	Siku
Aput	Aput
Kuuk	kuk
Appa	APA
Nasaq	NASAq
Tuttu	tutu
Arsaq	Arsraq
Puisi	puvsik
Palasi	ÁALSI
Kammak	KAMAK
Meeraq	merAq
Sorluk	soruk
Kiffaq	kifAq
Siuteroq	siut
Tinguaraq	tuuAraq
Il্লাagutit	ELA
Suliassat	20
Eqqortumik akisat	5

Oqaatsinik Atuarneq							
Naqinnerit (3-5) Misilfigutaasut	Akissutit	Naqinnerit (6-7) Misilfigutaasut	Akissutit	Naqinnerit (8-9) Misilfigutaasut	Akissutit	Naqinnerit (10-15) Misilfigutaasut	Akissutit
iga	iga	qitsuk	qitsuk	uffarfik		aqerluusaq	
ulu	umiaq	meeraq	meeraq	ippernaq		papikuujuk	
qui	qui	saagut	saagut	allakkat		assakaasoq	
aak	aak	saaneq	saaneq	annoraq		qalipaaitit	
matu	matu	qimmeq		eqqaavik		assiliivik	
pana	pana	mannik		illuigaq		matuersaat	
ameq	ameq	tarraq		Ammassak		tujuularaq	
illu	illu	qulleq		issiavik		kipparissoq	
siut	siut	kiklak		nivugak		iisartakkat	
assi	assi	palasi		nerriuk		nagguatsaq	
kuuk	kuuk	pamioq		ulloriaq		marlullissat	
naat	nanoq	nangeq		saaniluk		uummataasq	
pupik	pupik	qariit		plattuut		nalunaqutaq	
suluk	suluk	qamutit		singusit		mamajukuttut	
kisaq	kisaq	naraseq		kiinarpak		tujuulussuaq	
aqut	aqut	alerseq		ajaappiaq		umiatsiaaraq	
umiit	umiit	inuusaq		sanigutit		pujortuleeraq	
attat	arsaq	puuluki		aalaterut		qupaloraarsuk	
assak	assak	iipilit		oqaluffik		umiarsualiivik	
aaveq	aaveq	allarut		kamaasiat		majuartarfiit	
agiaq	aallaat	aqisseq		tiitorfik		napparsimavik	
angut	angut	kuanneq		sukkulaat		pinnguarterfik	
orpik	orpik	igutsak		pakkaluq		imermiutarsuaq	
umiaq	umiaq	sialuit		piniaitoq		ikkussortakkat	
						allattarfissuaq	
						issakatsiaarfik	
						kigutigissaaitit	
						aqerluusaavik	
Suliassat	24	Suliassat	24	Suliassat	24	Suliassat	28
Eqqortumik akisat	18	Eqqortumik akisat	4	Eqqortumik akisat	0	Eqqortumik akisat	0
						Suliassat katillugit	100
						Eqqortumik akisat	24

Oqaaseqatigiinnik Atuarneq	
Misilfigutit	Akissutit
Aap	
Naamik	
Aap	
Naamik	
Naamik	
Aap	
Naamik	
Aap	
Aap	
Aap	
Naamik	
Naamik	
Naamik	
Naamik	
Aap	
Aap	
Aap	
Naamik	
Naamik	
Aap	
Aap	
Naamik	
Aap	
Aap	
Suliassat	48
Eqqortumik akisat	0

Ataasiakkaanut misiliinermi takuniakkat

Siuliani taaneqareersutut atuartut eqimattanut misiliinermi ikorfartugassatut ersertut *Ataasiakkaanut misili-gummik* misilinneqarsinnaapput. Taamaaliornikkut eqimattani ataasiakkaatullu misilinneqarnerminni angusaat assigiikannernersut qulakkeerniarneqarsinnaavoq. Imaassinnaavormi atuartut eqimattanut misiliinermi arlaatigut peqquteqartumik suliaat iluatsippallaarsimanngitsut imalt. eqqoriaasaqattaarnikkut angusarissarsimasut. Atuartuttaaq ilaatigut misiliinermi kisimiillutik suliaqarnerusinnaasarput. Taamaattumik eqimattanut misiliineq assigalugu ataasiakkaanut misiliinermi atuartut eqqortumik akisaat ikittuinnaanersut imalt. amerlanerusunik eqqortumik akissuteqarnerusinnaasut takuniarneqarsinnaavoq. Taamaalilluni aamma atuartut atuartinneqarnerminni pisariaqartitaat ersersinnaasarput.

Atuartut ataasiakkaarlugit misilinnerini aamma immikkut pisariaqartitsisuunersut maluginiarneqarsinnaavoq, ass. amerlasuut akornanni suliniarnerminni ajornartorsiuteqarnerisut il.il.

Ataasiakkaanut misiliinermi atuartut ataasiakkaat naqinnernik pigiliussiartornerminni naqinnernillu katiterisinnalariartornerminni killiffippiaat aamma ersertarpoq, ass. naqinnernik qassinik sorlernillu pigiliussisimannersut, kiisalu naqinnerit qassit atorlugit atuarnikkut nipinik katiterisinnalersimannersut . Atuartut kisimii-tillugit misilinnerini, eqqortumik atuarsinnaanerat (læsesikkerhed) aamma atuarniarnerminni sukkassusaat (læsehastighed) katiteriarnermilu ajornartorsiutigisinnaasaat ersersinnaasarput, taamaattumillu ilumut nipinik katiterivissinnaanersut qulakkeerneqarsinnaasarluni.

Ataasiakkaanut misiligutini atuartut akissutaannut nalunaarsuiveqarpoq. Tassani atuartup eqqortumik kukkusumillu akisai kiisalu unitsiinnagai toqqaannaq nalunaarsorneqartarput. Taamattaq naqinnernut misiligutini atuartup naqinnernik paarlaassisarsinnaanera kukkusumik taasaatigut takuneqarsinnaavoq. Taamaattumik ataasiakkaanik misiliinermi atuartup angusai ingerlaannaq takuneqarsinnaasarput.

Ataasiakkaanut misiliinermi nalunaarsuivik atuartullu angusaanut assersuut

Misiligut		Naqinnerit mikisut	e/k/u	Kukkusumik taasaq allaguk
Naqinnernik taaguineq 2	1	m	e	n
	2	i	u	
	3	t	u	
	4	p	k	q
	5	v	u	
	6	k	u	
	7	u	e	
	8	e	k	a
	9	h	u	
	10	a	e	
	11	o	u	
	12	s	e	
	13	g	k	q
	14	l	k	i
	15	f	u	
	16	j	u	
	17	n	u	
	18	q	u	
	19	r	u	
Eqqortut katillugit: <u> 4 </u>		Piffissaq atugaq: Min. <u> 1 </u> Sek. <u> 21 </u>		

Atuartup akissutaanut nalunaarsuutit e=eqqorpoq, k= kukkusaq, u= unitsiinnagaq.

2.klassip qiteqqunneraniit 3.klassip naaneranut atuarsinnaanermut naleqqiiffiit

Eqimattanut misiliinermi angusat saniatigut, ataasiakkaanut misiliinermi angusat, naleqqiiffillit atuartut pi-sinnaasaannik naliliissutitut atorneqarsinnaapput.

2.klassip qiteqqunneranit 3.klassip naaneranut ataasiakkaanut misiligut ataasiinnavig atorneqartussaavoq. Taamaattumik atuarsinnaanermut naleqqiiffiit atorlugit atuartut ataasiakkaat misiligutini marluusuni (oqaatsinik oqaasiusanillu nipituumik atuarneq) eqqortumik atuagaat aallaavigalugit sumi inissisimanersut takuneqarsinnaapput. (Takuuk nalunaarussiaq qupp.39).

Skemani tulliuuttumi 2.klassip qiteqqunneraniit 3.klassip naaneranut atuartup angusaanut naliliiviit takuneqarsinnaapput.

Siuliani eqimattanut misiliinermi atuartut angusaat aallaavigalugit peruserineqartumut assingusumik inissisoqarsinnaavoq. Atuartup eqqortumik akisaasa amerlassusai aallaavigalugit malinnaavigisassamut, eqqumaffissamut nalinginnaasumulluunnit inissisinnaavoq.

Malugineqassaaq piffissaq misiliiviusoq apeqqutaalluni (2.kl. qiteqqunnerani, naanerani, imalt. 3.kl. qiteqqunnerani naaneraniilluunnit), atuartut atuarsinnaaleriartornerat malitsigalugu eqqortumik atuagaasa amerlassusaanut kisitsisit killigitaasut nikittarmata.

Atuartup misiliinermi angusai aallaavigalugit, naliliiviit qanoq atorneqarsinnaanerinit assersuut qupp. 32-imi takuneqarsinnaavoq.

Atuartup angusaanut naliliiviit

2.klassip qiteqqunnerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Ataasiakkaanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-1	2-11	12-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-2	3-12	13-30

2.klassip naanerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Ataasiakkaanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-3	4-14	15-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-5	6-15	16-30

3.klassip qiteqqunnerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Ataasiakkaanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-9	10-19	20-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-10	11-19	20-30

3.klassip naanerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Eqimattanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-13	14-21	22-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-14	15-22	23-30

Atuartut angusaasa takussutissiarineqartarnerannut assersuutit

1.klassip qiteqqunnerani misiliineq

1.klassip qiteqqunnerani eqimattanut misiliinermi angusat

1.klassip qiteqqunnerani misiliineq ingerlanneqarpoq. Atuartut nipisiuisinnaanerat naqinnernillu ilisimasaqarnerat ukunatigut misilinneqarpoq:

- Naqinnerit nipaap
- Naqinnernik allanneq
- Oqaatsimi nipi siulleq

Eqimattanut misiliinermi atuaqatigiit angusaat:

Kuutak, Nikki, Ane, Navarana, Aviana, Panu, Inuk, Inooraq, Mona, Jens, Aputsiaq, Ivaana, Manu, Ina	Paneeraq	Kaja, Suulut

Misiliinermi atuartut amerlanerpaat **qorsummut** inissippat. Taakku *immikkut ittumik iliuuseqarfigineqartariaqanngillat*. Taamaakkaluortoq kingusinnerusukkut pisinnaasatigut kinguussaajartunnginnissaat anguniarlugu, ineriartornerisa malinnaavigineqarnissaat innersuussutaavoq.

Atuartoq **sungaartumiittoq** suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinersoq *eqqumaffigineqassaaq*. Aappalaartumiittut assigalugit immikkut ittumik ikorfartorneqassanersoq nalilersorneqassaaq. Atuartup naqinnernik ilisimasaqarnera takulluarumallugu ataasiakkaanut misiligummik misiliivigineqarsinnaavoq.

Atuartut **aappalaartumiittut** naqinnernik katiterilernissamut pisinnaasassat, soorlu nipisiuineq naqinnernillu ilisimasaqarneq annikitsuinnarmik imalt. suli pisinnaasaqarfigilersimangilaat.

Aappalaartumiittut sungaartumiittullu angusaat qanoq nalilersorneqarsinnaanersut taamalu atuartitsinermi qanoq atorineqarsinnaanersut tulluuttuni assersuusiarineqarput.

Eqimattanut misiliinermi aappalaartumiittup Kajak angusai:

Ateq	Kaja
-------------	------

Suliassat katillugit	57
Eqqortumik akisat	14

Naqinnerit nipaasut	
Misiligutaasut	Akissut
f	f
a	e
v	v
rr	a
i	a
gg	q
s	n
t	s
l	p
n	Ugyldig
k	k
j	j
u	q
g	t
r	h
h	f
q	g
ll	j
e	v
ng	ng
p	p
m	m
o	e
t (d)	p
Suliassat	24
Eqqortumik akisat	7

Naqinnernik allanneq	
Misiligutaasut	Akissut
J	
S	S
K	Kx
V	
U	
P	
M	
I	
T	
H	
F	R
Q	
E	
L	
A	n
G	
N	
R	
O	
Suliassat	19
Eqqortumik akisat	1

Oqaatsimi nipi siulleq	
Misiligutaasut	Akissut
Siku	Ugyldig
Puugutaq	Savik
Ulloriaq	Ulloriaq
Tuttu	Tuttu
Nanoq	Oqaq
Aqerluusaq	Inuusaq
Qajaq	Qajaq
Kulloq	Kulloq
Inneq	Nivaataq
Mannik	Mannik
Errorsivik	Fjernsyni
Raaja	Aalisangaq
Orpik	Orpik
Tiitorfik	Ajassaat
Suliassat	14
Eqqortumik akisat	6

Naliliineq: Kajak misiligummi siullermi *Naqinnerit nipaasut*-ni suliassiissutit tamaasa akisimagaluarlugit naqinnerit nipaannit ilusaannut atassusersinnaasai amerlanngillat. Takuneqarsinnaasutut ersiutinilluunniit suli pigiliussisimannigilaq amerlanerpaallu eqqoriaanikkut eqqorsimavai.

Naqinnerup atianiit ilusaanut atassuserlugu allassinnaasaa ataasiinnaavoq. K allasimagaluarlugu killormut allasimavaa. Oqaatsini nipit siulliit ilaatigut tusaasinnaalersimavai. Ataatsimut isigalugu naqinnernik ilisimaqarnera aamma nipinut malussarisusaa annertuumik inerisagassaapput.

Innersuussut: Atuartut aappalaartumiittut sungaartumiittullu Kaja, Suulut immaqalu Paneeraq killiffii aallaavigalugit ikorfartorneqartariaqarput. Naqinnernik ilisimasaqarlualernissaat taamatullu nipinut malussarisinnissaat anguniarneqassaaq. Atuartut aaqqissuussamik ilikkagassatut anguniagassinneqarlutillu atuarinnissaannut pilersarusiunneqassapput. Atuartut ineriartornerat qulakkeerniarlugu ingerlaavartumik nalilisoqartassaaq. Atuartitsinissamut pilersarusiornermi sammititassatut siunnersuutit qupp. 37-46 isumassarsiorfigineqarsinnaapput.

Atuartut nipisiuineri annertuumik ajornartorsiuteqalinnginnissaat anguniarlugu suliniuteqarfigineqartariaqarput. Atuartut piginnaasaat aallaavigalugit pisinnaasassatigut angummatsinniarneqassapput. Tamanna klassimi imalt. immikkut ittumik, soorlu piffissap ilaani (intensivimik) ingerlanneqassanersoq nalilersorneqassaaq. Pisinnaasatigut ineriartornerat malinnaavigeqqissaarneqassaaq. Atuartut naqinnernik ilisimasaqarnerat qulakkeerluarumallugu ataasiakkaanut misiligummik misilivigineqarsinnaapput.

Atuartunut ataasiakkaanut misiliineq

1.klassip qiteqqunnerani atuartut naqinnernik ilisimasaqarnerat ugguuna misilinneqarpoq:

- Naqinnerit atiinik taaguineq

Ataasiakkaanut misiliinermi Kajap angusai:

Misiligut		Naqinnerit angisuut	e/k/u	Kukkusumik taasaq allaguk
Naqinnernik taaguineq 1	1	S	e	
	2	O	u	
	3	K	e	
	4	U	u	
	5	P	u	
	6	A	u	
	7	T	k	S
	8	M	u	
	9	I	u	
	10	H	u	
	11	E	u	
	12	V	u	
	13	L	u	
	14	N	e	
	15	F	k	R
	16	R	u	
	17	Q	u	
	18	J	u	
	19	G	u	

Eqqortut katillugit: 3 **Piffissaq atugaq:** Min. 1 Sek. 47

Naliliineq: Kajap naqinnerit ilusaannit atiinut atassuserlugit taagorsinnaasai ikittunnguupput. Naqinnernik taaguigami S, K aamma N eqqortumik taasimavai. F-imut paarlaallugu R taasimavaa, naqinnerillu sinneri unitsiinnarsimallugit.

Eqimattanut misiliinermi angusaannut sanilliukkaanni takuneqarsinnaavoq naqinnerit pingasut S, K, N-ilu pigiliukkiartulersimagai.

Ataatsimut oqaatigalugu Kajap naqinnernik ilisimasaqarnera annertuumik inerisagassaavoq.

Innersuussut: Kaja assigalugu Suuluup Paneeqqallu ataasiakkaanut misiliinermi angusaat aamma isiginiar-neqassapput. Atuartut ilinniaqqittariaqagaattut naliliinermi ersertut aallaavigalugit atuartitsinissaq pilersaarusioneqassaaq. Atuartut eqimattatut klassimi imalt. allami pisinnaasatigut siuarsarneqarsinnaapput.

1.klassip naanerani misiliineq

1.klassip naanerani misiliineq ingerlanneqarpoq. Atuartut naqinnernik ilisimasaqarnerat, nipinik katiterinik-kut allassinnaanerat aamma atuarsinnaanerit ukunatigut misilinneqarpoq:

- Naqinnernik allanneq
- Oqaasiusanik allanneq
- Oqaatsinik atuarneq

Eqimattanut misiliinermi atuaqatigiit ima inissipput:

Else, Dorthe, Qunaaq, Ivalu, Ken, Simon, Laila, Maya, Milo, Aka, Aya, Mikael, Siila, Salik	Inunnguaq Kaali	Sara Rikka

Misiliinermi atuartut amerlanerpaat **qorsummut** inissipput. Taakku *immikkut ittumik iliuseqarfigineqartariaqanngillat*. Taamaakkaluartoq kingusinnerusukku pisinnaasatigut kinguussaajartulinnginnissaat anguniarlugu, ineriartornerisa malinnaavigineqarnissaat innersuussutaavoq.

Atuartut **sungaartumiittut** suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinersut *eqqumaffigineqassaaq*. Aappalaartumiittut assigalugit immikkut ittumik ikorfartorneqassanersut nalilersorneqassaaq.

Atuartut **aappalaartumiittut** naqinnernik katiterilernissamut pisinnaasassat, soorlu nipisiuineq naqinnernilu ilisimasaqarneq annikitsuinnarmik imalt. suli pisinnaasaqarfigilersimangilaat.

Atuartut aappalaartumiittut sungaartumiittullu naqinnernik ilisimasaqarnerat naqinnerillu nipaannik katiterisinnaanerit takulluarumallugu ataasiakkaanut misiligummik misiliivigineqarsinnaapput. Taakku angusaat qanoq nalilersorneqarsinnaanersut taamalu atuartitsinermi qanoq atorineqarsinnaanersut, Rikkap angusai aallaavigalugit tulliuttuni assersuusiarineqarput.

Eqimattanut misiliinermi aappalaartumiittup Rikkap angusai:

Ateq	Rikka
------	-------

Suliassat katillugit	80
Eqqortumik akisat	5

Naqinnernik allanneq	
Misiligutaasut	Akissut
R	R
r	r
S	S
s	
K	
k	
V	U
v	u
U	O
u	o
P	
p	
M	
m	
I	
i	
Q	
q	
H	
h	
F	
f	
T	
t	
E	
e	
L	
l	
G	
g	
N	
n	
J	
j	
O	
o	
A	
a	
Suliassat	38
Eqqortumik akisat	3

Oqaasiusanik allanneq	
Misiligutaasut	Akissut
Ma	
Pu	
Ni	
Aq	
Uu	
Ua	
Toq	
Nut	
Sak	
Miu	
Laa	
Isa	
Ara	
Puli	
Alli	
Ikka	
Ammi	
Suliassat	17
Eqqortumik akisat	0

Oqaatsinik atuarneq	
Misiligutaasut	Akissut
Ulu	Orpik
Iga	Iga
Niu	
Siku	
Oqaq	Oqaq
Appa	
Illu	
Savik	
Tikeq	
Arsaq	
Orpik	
Tuttu	
Immuk	
Assak	
Kaagi	
Aaveq	
Umiaq	
Akiseq	
Aasiak	
Saagut	
Qorfik	
Kulloq	
Atuagaq	
Inuusaq	
Aqisseq	
Suliassat	25
Eqqortumik akisat	2

Naliliineq: Rikkap nipinik katiteriniarnermi piginnaasassat annertuumik ajornartorsiutigivai. *Naqinnernik allanneq*-mi eqqortumik *R, r, S* -ilu allassimavai. Takuneqarsinnaasutut *U* allattussaallugu *O* allassimavaa. *Oqaasiusanik allanneq*-mi ataasiinnarmilluunniit allataqarsimannngilaq. *Oqaatsinik atuarneq*-mi oqaatsit marluk 3-4-nik nipillit *Iga* aamma *oqaq* eqqortumik akisimavai. Ataatsimut oqaatigalugu naqinnernik ilisimasaqarnera naqinnerillu nipaannik katiterisinnaanera annertuumik inerisagassaavoq.

Innersuussut: Atuartut aappalaartumiittut sungaartumiittullu killiffi aallaavigalugit ikorfartorneqartariaqarput. Naqinnernik ilisimasaqarluallernissaat taamatullu naqinnerit nipaannik katiterisinnaalernissaat anguniarneqassaaq. Atuartut naqinnernik ilisimasaqarnerat naqinnerillu nipaannik katiterisinnaanerat qulakkeerluarumallugu, 1.klassip naaneranut ataasiakkaanut misiligummik misilivigineqarsinnaapput.

2.klassip qiteqqunnerani misiliineq

2.klassip qiteqqunnerani misiliineq ingerlanneqarpoq. Atuartut nipinik katiterinikkut allassinnaanerat aamma atuarsinnaanerit ukunatigut misilinneqarpoq:

- Oqaatsinik allanneq
- Oqaatsinik atuarneq

Eqimattanut misiliinermi atuaqatigiit ima inissipput:

Nivi, Tullerunnaq, Jonas, Bjarne, Lilja, Aka, Aputsiaq Pivinnguaq, Aima	Lea	Inuuteq Kevin

Misiliinermi atuartut amerlanerpaat **qorsummut** inissipput. Taakku *immikkut ittumik iliuseqarfigineqartariaqanngillat*. Taamaakkaluartoq kingusinnerusukku pisinnaasatigut kinguusaaqartulinnginnissaat anguniarlugu, ineriartornerisa malinnaavigineqarnissaat innersuussutaavoq.

Atuartoq **sungaartumiittoq** suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinersoq *eqqumaffigineqassaaq*. Aappalaartumiittut assigalugit immikkut ittumik ikorfartorneqassanersoq nalilersorneqassaaq.

Atuartut **aappalaartumiittut** naqinnernik katiterilernissamut pisinnaasassat, soorlu naqinnerit nipaannik katiterisinnaaneq annikitsuinnarmik imalt. suli pisinnaasaqarfigilersimanngilaat.

Atuartut aappalaartumiittut sungaartumiittullu nipinik katiterisinnaanerat takulluarumallugu ataasiakkaanut misiligutinik misiliivigineqarsinnaapput. Taakku angusaat qanoq nalilersorneqarsinnaanersut taamalu atuartitsinermi qanoq atorneqarsinnaanersut, Kevinip angusai aallaavigalugit tulliuttuni assersuusiarineqarput.

Eqimattanut misiliinermi aappalaartumiittup Kevinip angusai:

Suliassat katillugit	78
Eqqortumik akisat katillugit	2

Ateq	Kevin
------	-------

Oqaatsinik Allanneq	
Misiligutit	Akisutit
Ini	i
Niu	
Aja	
Ulu	
Siku	is
Aput	
Kuuk	
Appa	Ape
Nasaq	nask
Tuttu	p
Arsaq	asak
Puisi	
Palasi	plask
Kammak	
Meeraq	
Sorluk	
Kiffaq	
Siuteroq	
Suliassat	18
Eqqortumik akisat	0

Oqaasiusanik allanneq									
Naqinnerit 3-4 Misiligutaasut	Akisutit	Naqinnerit 5 misiliguta-asut	Atuartup akisutaa	Naqinnerit 6 Misiliguta-asut	Atuartup akisutaa	Naqinnerit 7 Misiliguta-asut	Atuartup akisutaa	Naqinnerit 8 Misiliguta-asut	Atuartup akisutaa
iga		pupik		qitsuk		qarlit		uffarfik	
ulu	ulu	suluk		meeraq		qamutit		ippernaq	
qui		kisaq		saagut		naraseq		allakkat	
aak	aak	aquut		saaneq		alerseq		annoraq	
matu	mannik	umiit		qimmeq		inuusaq		eqqaavik	
pana	puuluki	attat		mannik		puuluki		illuigaq	
ameq		assak		tarraq		ipiliit		ammassak	
illu		aaveq		qulleq		allarut		issiavik	
siut		aglaq		kikiak		aqisseq		niviugak	
assi		angut		palasi		kuanneq		nerrivik	
kuuk		orpik		pamioq		igutsak		ulloriaq	
naat		umiaq		nangeq		sialuit		saaniluk	
Suliassat	12	Suliassat	12	Suliassat	12	Suliassat	12	Suliassat	12
Eqqortut	2	Eqqortut	0	Eqqortut	0	Eqqortut	0	Eqqortut	0

Suliassat	60
Eqqortumik akisat	2

Naliliineq: Kevini atuarniarnerminik ajornartorsiuteqartorujussuuvoq. Misiligutaasuni katillugit marluinnaat eqqortumik suliarisimavai. Oqaatsinik allannermini eqqortumik allataqarsimanngilaq oqaatsillu ilaannaani nipi siulleq allassinnaalersimallugu. Maluginiarneqarsinnaavoq *Siku* allattussaallugu *is* allassimmamagu kii-salu *Appa* allanniarlugu *Ape* allassimallugu. Taamattaq nipit qallunarpalusinnaasut allattarsimavai, soorlu *palasi* allanniarlugu *plask* allassimavaa. Taamaammatt atuartoq imaassinnaavoq qallunaatut imalt. marlunnik oqaaseqartoq taamaammallu kalaallisut allattaatsimik pigiliussiniarnermini kinguussaasimasoq.

Innersuussutit: Kevini nipinik katiterivissinnaanersoq takuniarlugu ataasiakkaanut misiligummik misilinneqarsinnaavoq. Taassuma saniatigut ataasiakkaanut misiligutip assipajaava qallunaatut oqaasilinnut misiligut **Ordblinderisikotesten**³ atorneqarsinnaavoq, imalt. qallunaat oqaasii atorlugit, oqaatsinik naatsunik nipillu malillugit allatassanik (lydrette ord) 2-5-inik naqinnilinnik atuartillugulu kukkunaveersaartinneqarsinnaavoq.

2.klassip naaneraniit 3.klassip naanissaanut misiliineq

2.klassip naaneraniit 3. klassip naanissaanut atuartut allassinnaaleriartornerat atuarsinnaaleriartornerallu malinnaavigineqarsinnaapput. Misiliineq 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani aamma 3.klassip naanerani ingerlanneqarsinnaavoq. Atuartut allassinnaanerat atuarsinnaanerallu ukunatigut misilinneqarpoq:

- Oqaatsinik allanneq
- Oqaatsinik atuarneq
- Oqaaseeqatigiinnik atuarneq

Eqimattanut misiliinermi 3.klassip qiteqqunnerani atuartut assersuusiarineqarput.

Misiliinermi atuaqatigiit ima inissipput:

Inuk, Simigaaq, Aila, Aviaq, Kulunnguaq, Aima, Silas, Uju Inuaraq, Milan, Arnaaraq	Malik	Arnatsiaq
--	-------	-----------

Misiliinermi atuartut amerlanerpaat **qorsummut** inissipput. Taakku *immikkut ittumik iliuuseqarfigineqartariaqanngillat*. Taamaakkaluartoq kingusinnerusukkut pisinnaasatigut kinguussaajartulinnginnissaat anguniarlugu, ineriartornerisa malinnaavigineqarnissaat innersuussutaavoq.

Atuartoq **sungaartumiittoq** suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinersoq *eqqumaffigineqassaaq*. Aappalaartumiittoq assigalugu immikkut ittumik ikorfartorneqassanersoq nalilersorneqassaaq.

Atuartup **aappalaartumiittup** allassinnaanikkut atuarsinnaanikkullu pisinnaasassat, soorlu oqaatsinik allanneq taamatullu oqaatsinik oqaaseqatigiinnillu atuarneq annikitsuinnarmik imalt. suli pisinnaasaqarfigilersimanngilai.

Atuartut aappalaartumiittut sungaartumiittullu atuarsinnaaneratt allassinnaanerallu takulluarumallugu, ataasiakkaanut misiligutinik misiliivigineqarsinnaapput. Atuartup aappalaartumiittup ungsaartumiittullu angusai qanoq nalilersorneqarsinnaanersut taamalu atuartitsinermi qanoq atorneqarsinnaanersut, Arnatsiap angusai aallaavigalugit tulluuttuni assersuusiarineqarput.

3 Test til tidlig identifikation af elever i risiko for udvikling af alvorlige afkodningsvanskeligheder, herunder ordblindhed. Saaffissaq ordblindhed@uvm.dk. Imalt. <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/ordblinderisikotesten>

Naliliineq: Arnatsiap oqaatsit nipit malillugit allatassat naqinnernik 5-inik takissusillit ilai allassinnaalersimavai. *Niu Appalu* allatassaasut sapernarnerularluit eqqortumik allassimavai, taamaattorli oqaatsit nipinik sivitsugartallit (sivitsuutit sukariarnerillu) suli pigiliussimangikkai allataani takuneqarsinnaapput. Maluginiarneqassaarli oqaatsimi nipit tamakkivinngikkaluarlugit nipisiuilluni allassinnaalersimammagit. Tamanna allattaatsimik pigiliussiartuaarneranut ersersitsivoq.

Oqaatsini atuagassani eqqugai amerlanngillat nalaatsornerorpasittumillu eqqortarsimallugit. Oqaaseqati-giinnik atuarnermini ataatsimik eqqugaqarsimavoq.

Innersuussutit: Arnatsiap allattaatsimik pigiliussiartoraluarluni killigititanut inorsarpoq. Taamaattumik suli ikorfartorluagassaavoq, pingaartumik nipinik sivitsukkanik tutsarissarluagassaalluni sungiusarluagassaallu-nilu, kiisalu eqqortumik atuarsinnaalernissaa suliniutissaalluni. Arnatsiap nipinik katiterisinnaanermi killiffia erseqqissarniarlugu ataasiakkaanut misiligummik misiliivigineqarsinnaavoq.

Atuarsinnaanermut naleqqiiffit atornissaannut assersuut

2.klassip qiteqqunneranit 3.klassip naaneranut atuarsinnaanermut naleqqiiffit naliliissutitut atornerqarnissaannut assersuut

Paalup 2.klassip qiteqqunnerani misiliivigineqarami:

- Oqaatsinik atuarnermi eqqortumik atuagaqanngilaq 0: malinnaavissatut inissippoq → 0-1
- Oqaasiusanik atuarnermi eqqortumik atuarpaa 1: malinnaavissatut inissippoq → 0-2

2.klassip qiteqqunnerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Ataasiakkaanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-1	2-11	12-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-2	3-12	13-30

Naliliineq: Paalu misiligutaasuni marluusuni malinnaavigisassatut inissippoq. Nipinik katiterisinnaanermigut annertuumik ajornartorsiuteqarsinnaammat suliniuteqarfigineqartariaqarpoq.

Paalup 2.klassip naanerani misiliivigineqarami:

- Oqaatsinik atuarnermi eqqortumik atuarpai 3: malinnaavissatut inissippoq → 0-3
- Oqaasiusanik atuarnermi eqqortumik atuarpai 6: eqqumaffissatut inissippoq → 6-15

2.klassip naanerani	Malinnaavigisassaq	Eqqumaffissaq	Nalinginnaasoq
Ataasiakkaanut misiliineq	Eqqortut amerlassusaat		
Oqaatsinik nipituumik atuarneq	0-3	4-14	15-30
Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	0-5	6-15	16-30

Naliliineq: Paalup 2.klassip qiteqqunnerani misiliinermut sanilliullugu, 2. klassip naanerani angusai qaffariaa-teqarput. Oqaatsinik atuarnermi pingasunik nipillit katitersimavai, ass. *iki, iga*. Oqaasiusanik atuarnermi marlunnik nipillit katitersinnaavai, ass. *si, aq*. Tamanna nipinik katiterisinnaalerialtorneranut aamma ikorfartor-neqarluarneranut takussutissaavoq. Taamaammat nipinik amerlanerusunik katiterisinnaalernissaa angu-niarneqassaag.

Paalup atuarsinnaalerialtornera malinnaaviginiarlugu, 3.klassip qiteqqunnerani aamma naanerani qulaani-lusut naliliivigineqartarnissaa innersuussutaavoq.

Atuartut angusaanni eqqumaffissat

Eqqaamaneqassaaq misiligutit atuartullu angusaanni killiliussat tamakkiisumik tutsuiginassuseqanngimmata – misiligutimmi sulluunniit tamarmik taamaapput. Atuartut ilaat arriinnerusumik ilikkariartortarput, ilaallu ilimatsannarsimagaluarlutik atuarnarup ingerlanerani atuaqatiminnut malinnaalertarput. Taamaattumik ataavartumik atuartut atuarsinnaassusaannik allassinnaassusaannillu malittarinninnissaq ikorfartuinissarlu tamanut iluaqutaaginnartussaavoq. Taamaaliornikkummi atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat ersersinneqartarput taamatullu atuartinneqarnerminni pisinnaasatigut naapigiarneqarsinnaalertarlutik.

Matumani ilitsersuummi atuartut eqqortumik akisaat tunngavigalugit killiliussanut inissiisoqartarpoq. Atuartulli piginnaasaannik naliliinariarmi eqqumaffigeqquneqarpoq allattaatsimik tamakkiisumik suli pigiliussinnginngimmata. Taamaattumik nipisiullutik (meeqqatut allanneq) allassinnaalersimanerat pigilius-siartornerannut ersiutaavoq atuartullu piginnaasaannut naliliinariarmi isiginiagassaalluni. Atuartup nipisiulluni allattarneranut assersuutit makkuusinnaapput, sijut (siut), solluk (sorluk).

Misiligutit kalaallisut oqaasilinnut taamatullu kalaallisut atuarsinnaalariartornermut atuartinneqarsimasunut suliaapput. Allamiutut oqaasillit ass. qallunaatut imalt. marlunnik oqaasillit (kalaallisut qallunaatullu) 1.klas-simiilli kalaallisut atuartinneqarnerminni kalaallisut allassinnaanermut atuarsinnaanermullu piginnaaneqal-ertarput. Taamaattumik atuartut allatut oqaasillit ilanngullugit misilinneqarsinnaapput. Tamakkuli ilaatissi-magaanni eqqumaffigisariaqarpoq, oqaatsinik ataasiakkaanik oqaaseqatigiinnillu atuarnarminni angusaat appassisinnaammata, naak immaqa nipinik katiterisinnaagaluarlutik. Tamanna naqinnernik ilisarsisinaan-ngitsutut ilimanaateqanngikkaluarlutik, oqaatsinik ilisimasakinnerannik peqquteqarsinnaavoq.

Misiliinari atuartut ilimanaatilittut eqqumaffissatulluunniit inississimappata tamakkiisumik isiginnilluni atuartunut ataasiakkaanut naliliinissaq innersuunnarpoq. Taamaaliornikkut atuartup misiliinari angusai appassisut allanik peqquteqarnermut, soorlu arlaatigut innarluuteqarnermut, ass. tutsarluttuunersoq imalt. isigiarsuttuunersoq qulakkearniarneqarsinnaavoq.

Tamakkiisumik isiginnilluni naliliinariarmi atuartitsineri nalaattakkat aamma qiviallattaaneqarsinnaap-put. Taamattaq atuartup ilaqaatani naqinnernik ilisarsisinaanngitsoqarnermut imalt. atuarnarinnikkut ajornartorsiuteqartoqarnermut paasiniarneqarsinnaavoq. Tamannami paasissutissaq atuartup naqinnernik ilisarsisinaanngissinnaaneranut ilimanaateqalersitseqataasinnaavoq, kiisalu angerlarsimaffiup atuarfullu suleqatigiinnissaannut iluaqutaaginnarsinnaalluni. Taamaaliornikkummi atuartup atuarnarinnikkut piginnaan-gorsarnissaa atuarfimmi annertunerusumik ingerlanneqartariaqartoq atuarfiup ilisimalissavaa.

Siusissukkut aaqqissuussamik suliniuteqarneq

Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut siusissukkut iliuuseqarfiginerisigut, annertuumik ajornartorsiuteqalernissaraluannik pinaveersaartitsisoqarsinnaavoq annikillisaasoqarlunilu. Taamatut suliniuteqarluarneq, pingaartumik ukiuni atuarfusuni siullerni pitsaaliuilluartarpoq.

Atuartut atuarsinnaaleriartorneranni siusissukkut eqqumaffissat

Atuartut naqinnernik katiteriniarnermik ajornartorsiuteqarsinnaasut, atuarfusup aallartinneranili eqqumaffigineqalereertarnissaat matumani suliniummi anguniagaavoq. Taamatut eqqumaffeqarneq, atuartup ineriartorneranut qanorlu atuartinneqarnissamik pisariaqartitsineranut ilinniartitsisumut takutitsilluartarpoq.

Misiligutit atornerisa saniatigut atuartut makkunatigut ilikkarumaataarnersut maluginiarneqarsinnaapput:

- Oqaatsit nipaannut pingaartumik nipinut ataasiakkaanut malussarissusseq
- Naqinnernik ilisimasaqarneq – ilusaat, atii nipaallu
- Taanernik oqaasiusanik imalt. oqaatsinik naatsunik atuarsinnaaneq (nipinik katiterisinnaaneq)
- Nipit malillugit allanneqarsinnaasunik oqaatsinik oqaasiusanillu naatsunik allassinnaaneq
- Oqaatsinik nutaanik oqaasiusanillu naatsunik atuarsinnaaneq

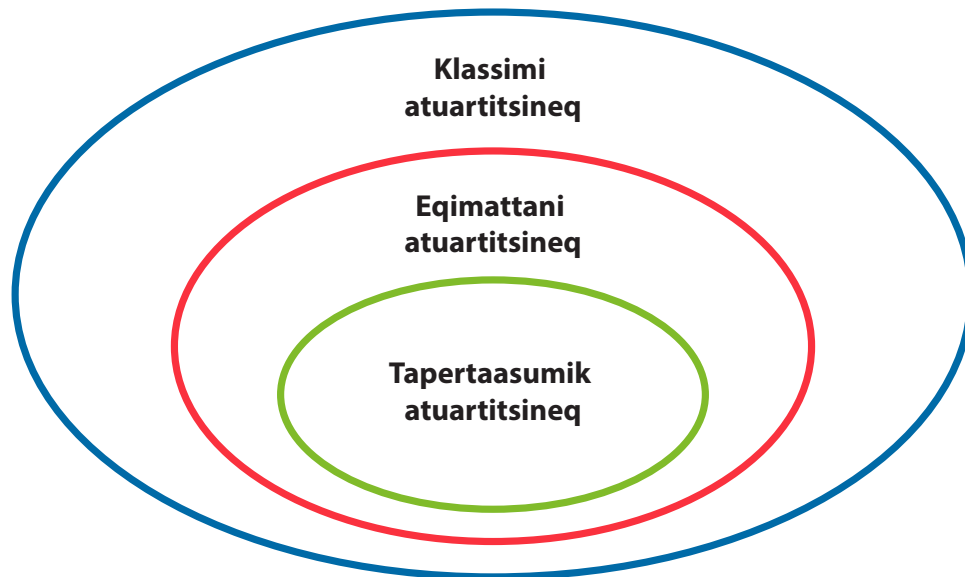
Taamattaq maluginiarneqarsinnaavoq atuartut nattaqqallisaartumik arriitsumillu atuartarnersut.

Aaqqissuussamik suliniuteqarneq

Naqinnernik nipisiuinikkut katiteriniarnermik ajornartorsiuteqarneq atuarnermi allannermilu unammilligasani annertuumik pilersitsisarpoq. Atuartut imminnut tatiginerannut atuarusussusaannullu sunniuteqartarpoq tamannalu siusissukkut takuneqarsinnaalereertarluni. Nipisiuinikkut ajornartorsiuteqarneq pissutigalugu ukioqqortusiartornerminni atuakkamik paasinnissinnaanerit allassinnaanerallu killegaleraluttuinnarsinnaavoq. Tamanna atuartitsissutini assigiinngitsuni atuartut ineriartornerinut sunniuteqarsinnaavoq. Taamaattumik naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut siusissukkut paasineqartarnissaat aamma atuartitsinermi tunaartalimmik suliniuteqarfigineqartarnissaat pingaartuuvoq.

Malugineqassaaq, atuartut amerlanngikkaluit atuarnermik ilinniartinneqaratik atuarsinnaalersarmata. Taaguut *naqinnernik ilisarsisinnaannginneq* aatsaat isumaqalertarpoq, atuartut atuarnermik ilinniartinneqarsimatillugit aammalu naqinnernik katiteriniarnikkut ajornartorsiuteqartuarpata.

Atuartup pisariaqartitaa apeqquataatillugu, naleqqussakkamik allanngorartumillu atuartinneqartarnissaa tamatigut anguniarneqartassaaq. Suliniuteqarneq pingasunik immikkoortulerlugu aaqquissuunneqarsinnaavoq:

Klassimi atuartsineq: Klassimi atuartsiviusumi naqinnernik katiteriniarnermik ajornartorsiuteqalersinnaasunut iluaqutaasussanik suliniuteqarneq, klassimi atuartunut tamanut iluaqutaasinnaavoq. Assersuutigalugu nipit, naqinnerit taakkualu ataqatigiinnerat allanngorartumik atuartsissutigineqarsinnaapput.

Eqimattani atuartsineq: Atuartut ilaasa eqimattani atuartinneqarnissartik pisariaqartittarpaat. Tamanna pisinnaavoq klassimi imalt. allami atuartsiviusumi. Taamaaliornikkut atuartut ilinniartitsisup oqalunnerani oqaatsimi nipit taaneqartarnerannut malinnaanissamut taamatullu utertitsivigineqartarnissamut periarfissaqarnerulissapput. Klassimi sammineqartut, ass. naqinnerit nipillu aamma eqimattani atuartsissutigineqarsinnaapput. Taamaaliornikkut klassimi eqimattanilu atuartsiviusumi ilinniartitsissutaasut ataqatigiissinneqarsinnaapput.

Tapertaasumik atuartsineq: Atuartut ataasiakkaat tapertaasumik, soorlu ataasiakkaarlutik imalt. marlukkaarlutik atuartinneqarnissartik pisariaqartissinnaavaat. Taamattaaq tiimit atuartsiviusut avataatigut immikkut tiiminik tunineqarsinnaapput. Atuartut ilikkariartornerat ingerlaavartumik nalilerneqartassaaq tamannalu tunngavigalugu atuartsinissaq pilersaarusiorneqartassalluni. Tapertaasumik atuartsinermi ilaatigut nalinginnaasumi atuartsissutaasut ataqatigiissarlugit ingerlanneqarsinnaapput.

Naliliinermi, soorlu atuartsinerup ingerlanerani atuartut ilikkagaat aamma ilinniaqqitassaata nalunaarsorneqarsinnaapput. Atuarinnikkut allannikkullu ilikkagassatut anguniagassiissutit atuartsissutiginerisa naammassinerini atuartut killiffissiorneqarsinnaapput. Taamaaliornikkut sammisamut nutaamut ingerlaqqinnginnermi atuartut ilikkagaat ilinniaqqitassaallu erseqqissarneqarsinnaapput.

Atuartut naqinnernik katiteriumaataartut atuartinneqarnerminni ilikkagassatigut uteqattaarineq pisariaqartissinnaasarpaat. Taamaattumik atuartut pisariaqartitaa apeqquataatillugit naleqqussakkamik allanngorartumillu atuartinneqartarnissaa tamatigut anguniarneqartassaaq.

Siusissukkut suliniuteqarnermi susassaqartut

Atuarnialerlaat allannialerlaallu ilikkariartornerannut nukarlerni kalaallisut ilinniartitsisut atuartitsinerat tunngaviliisuusarpoq. Nukarlerni kalaallisoortitsisut atuartunut allattaatsimik pigiliussititsiniarnerminni makku ukkatarisinnaavaat:

- 1. klassimi atuartut atuarnermi allannermilu ineriartornerisa aallartilluarnissaat anguniarlugu, oqaatsitigut piginnaanngorsarnissaat allattaatsillu nipisiuinermi tunngaviinik pisinnaasaqalersinnissaat suliassarivaat.
- 2. klassimi atuartut nangitsiviusumik atuarnermi allannermilu pisinnaasatigut ineriartoqqinnissaat aamma oqaatsinik naatsunik atuarlutillu allassinnaalernissaat suliassarivaat.

Atuarfimmi immikkut pisariaqartitsisunut imalt. atuartitsinermut siunnersortit, siusissukkut pinaveersaartitsinermi ilinniartitsisunut siunnersuinikkut aamma suleqataanikkut pingaarutilimmik sunniuteqarsinnaapput. Makku ikorfartueqataaffigisinnaavaat:

- Ilinniartitsisut aaqjissuussamik ataavartumillu suliniuteqarniarneranni suleqataasinnaapput.
- Atuartut atuarniarnermi allannermilu ineriartornerannut nalilersueqataasinnaapput.
- Ilinniartitsisut atuartitsinissamut pilersaarusioneranni suleqataasinnaapput.
- Kommunit ilaat aamma atuarniarnikkut pitsaaliuinermi suleqataasinnaasunik ilisimasatigullu avitseqatigineqarsinnaasunik atuarnermut siunnersorteqartarput.

Atuarfimmi aqutsisut atuarniarnikkut ajornartorsiutaasinnaasunik siusissukkut pitsaaliuiniarnermi pingaarutilimmik akisussaaffeqarput:

- Ilinniartitsisunut siunnersortinullu attaveqarluarnikkut pisussaaffinnik erseqqissuliorsinnaanerit, pingaarnersuisinnaanerit suliassanillu agguataarisinnaanerit taamatut suliniuteqarniarnermi aalajangiisooqataasarpoq.

Atuarfimmi siusissukkut pitsaaliuinermi angerlarsimaffiup suleqatigineqarnissaa pingaaruteqarpoq:

- Atuarfik angerlarsimaffimmut atuartup naqinnernik katiteriniarnikkut qanoq ikorfartuinissaanik siunnersuisassaaq. Tamannali pitinnagu atuarfiup angajoqqaat atuarniarnikkut ajornartorsiuteqarnerisut paasiniaqqaassavaa.

Atuartut piginnaasassaat atuartitsinermilu sammititassatut siunnersuutit

Immikkoortumi uani nipinik katiterinermi pisinnaasaqarfissat taakkualu atuartitsissutiginerini sammititassatut siunnersuutit paasisaqarfigineqarsinnaapput.

Atuartut nipisiuiniarnikkut ajornartorsiutillit atuartinneqarnerminni ilikkagassatigut uteqattaarinissaq pisariaqartittarpaat. Naqinnernik ilisarsisinnaanngitsutut ilimanaateqarsinnaasut naqinnerit nipaasut naqinnernut atassusernissaat nipillu katiternissaat ajornartorsiutigisarpaat. Atuartut uteqattaarisumik ilinniartinneqarnerminni piumassuseqaannarnissaat anguniarlugu, atuartitsinerup allanngorartinnissaa pingaaruteqarpoq.

Sammititassatut siunnersuutit timi maluginiutillu atorlugit atuartunut ataasiakkaanut, marlukkaanut imalt. eqimattakkaanut sammitinneqarsinnaapput. Sammisassani tamani atuartut atassusiisarnissaat pingaaruteqarpoq, soorlu naqinnerup nipaa pineqarpat, atuartup - nipaa ilusaanut atassuserlugu - taasassavaa.

Nipinik katiterinermi pisinnaasassat

Naqinnernik katiteriniarnermi pisinnaasassat ilaat ataani takuneqarsinnaapput. Taakku atorlugit atuartut naqinnernik katiterisnaaleriartornerat malinnaavigineqarsinnaavoq taamatullu atuartut killiffinnik nalilersueqatiginissaannut atorneqarsinnaalluni. Immikkoortulersuineq ima paasineqassanngilaq ilikkariartornermut killiffiit, soorlu *Paasivakka* immikkorluinnaq sammineqassasut.

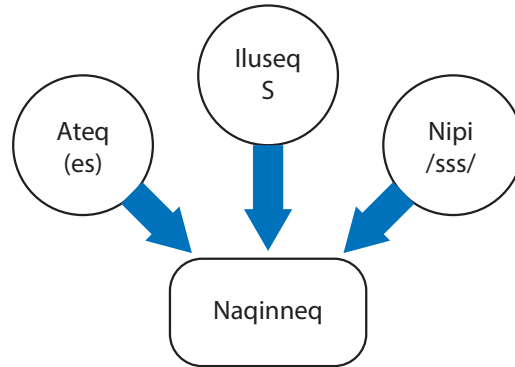
Naqinnerit suussuileneri: c=aappersariaq v= ersiut

Ilikkagassakka	Paasivakka	Sungiusarpakka	Ilikkarpakka
Naqinnerit nipa	Naqinnerit nipeqartut paasivakka	Naqinnerit nipa ikorfartuuteqarlunga taagorsinnaavakka	Naqinnerit tikkuartuutigalugit nipa taagorsinnaavakka
Ersiutit aappersarissallu	Naqinnerit ersiutinut aappersarissanullu immikkoortinneqartartut paasivara	Ersiutit immikkoortissinnaavakka	Ersiutit aappersarissallu immikkoortissinnaavakka
Naqinnerit atii	Naqinnerit ateqartut paasivakka	Naqinnerit atii taagorsinnaavakka	Naqinnerit ilusaat atiitut atassuserlugit taagorsinnaavakka
Naqinnernik allanneq	Naqinnerit allanneqartartut paasivara	Naqinnerit ilusaat ilaarlugit takutissinnaavakka	Naqinnerit allassinnaalerpakka (assammik/ipad/tastatur)
Taanikkaarineq	Oqaatsit aggorneqartartut paasivara	Taanikkaarisinnaavunga	Oqaatsit qassinik taaneqarnerisut kisissinnaavakka
Oqaatsimi nipit	Oqaatsimi nipi siulleq taasinaavara	Oqaatsimi nipi kingulleq taasinaavara	Oqaatsimi nipit tamaasa taagorsinnaavakka
Taanermi nipinik katiterineq (oqalunnikkut)	Taanermi ersiut kisimiillunilu ilaneqarsinnaasoq aappersariarli ilaleneqartussaasoq paasivara	Taanermi ersiut kisimiitillugu taasinaavara, ass. u (v). Aappersariaq ersiullu katiterisnaavakka, ass. ka (cv), ak (vc).	Taanermi nipit arlallit katiterisnaavakka, Ass. kaa (cvv), kak (cvc)
Oqaatsinik naatsunik allanneq	Oqaatsit nipinik katiterinikkut allanneqarsinnaasut paasivara	Oqaatsimi nipit marluk taanerillu marluk katiterlugit allassinnaavakka, ass. matu (vccv), isi (vcv), niu (cvv)	Oqaatsit 3-5-it angullugit naqinnillit allassinnaavakka, ass. kuuk (cvvc), appa (vccv), savik (cvcvc)
Oqaatsinik naatsunik atuarneq	Oqaatsit nipisiuinikkut atuarneqarsinnaasut paasivara	Oqaatsimi nipit marluk taanerillu marluk katiterlugit atuarsinnaavakka, ass. siku (cvcv), iga (vcv), qui (cvv)	Oqaatsit 3-7-it angullugit naqinnillit atuarsinnaavakka, ass. illu (vccv), qilak (cvcvc), palasi (cvcvcv), qimmeq (cvcvcv) inuusaq (vcvvcvc)

Naqinnernik ilisimasaqarneq

Siuliani qulequttami *Naqinnernik ilisimasaqarneq*-mi allaaserineqartutut naqinnernik ilisimasaqarneq atuar-
niarnermut allanniarnermullu tunngaviliisuusarpoq.

Naqinnerit ateqarput, iluseqarput nipeqarlutillu:

Atuartut naqinnernik ilisimasaqalernissaat anguniarlugu, atuartitsinermi sammitinneqarsinnaasutut siunner-
suutit tulliuuttuni atuarneqarsinnaapput. Eqqumaffigineqassaaq naqinnernik sammisaqarnermi naqinnerup
atia imalt. nipa pineqarpat atuartut taasassammassuk.

Naqinnernik ilinniartitsinermi sammitinneqarsinnaasut

Naqinnerit nipaannik, ilusaannik atiinillu sammisaqarnermi naqinnerit iikkami nivingasut aamma naqinnerit
ussersuutaat ikorfartuutaasinnaapput.

Naqinnerit atii, nipa at ilusaallu

- Erinarsorneq, ass. *Naqinnerit nalunngiligut, ABCDEFG*.
- Timi atorlugu naqinniliorneq.
- Nuersagassaq/allunaasaq atorlugu naqinniliorneq.
- Modellervoksi imalt. trylledej atorlugu naqinniliorneq. Ersiutinut aappalaartut aappersarissanullu tungu-
jortut atorneqarsinnaapput. Naqinnerit sammineqartut assilineqartarsinnaapput ipad-imullu katersorne-
qarlutik.
- Naqinnernik ass. aviisinit imalt. papkassinit qiortaaneq plancherimullu nipititerineq.
- Naqinnernik sioqqanut allanneq: Ilinniartitsisup imalt. atuartup naqinneq taasaa atuartut allattassavaat.
- Atuartup tunuanut tikermik naqinnernik allanneq, allaffigitittup naqinneq suunersoq eqqoriartassavaa.
- Siorartitigaq (sandpaper) atorlugu naqinnernik qiortaaneq. Naqinnerit allanneqartarnerat malillugu
(skriveretning) maluginiarneqassapput. Taannattaq isit asserlugit ingerlanneqarsinnaavoq naqinnerullu
atia eqqoriarneqartassalluni.
- Naqinnerit, soorlu plastikit puumut ikillugit naqinnernik malussarissarneq. Atuartut paarlakaallutik naqin-
neq maluginiartassavaat atialu taasarlugu.
- Assiliaaraq naqinnerup ilusaannik assitalik (annoraamineq imalt. sioralik) atuartup nerriviup ataani malugi-
niassavaa naqinnerullu nipa taallugu.

Naqinnernik allanneq

Naqinnernik allannermi plakatit Ilinniusiani Tumi-meersut naqinnerit allanneqartarnerannut takussutissat ikorfartuutigineqarsinnaapput.

- Ilutsinik assigiinngitsunik titartaaneq ass. titarneq, ammalortoq, pingasunik teqeqqulik il.il.
- Naqinnerit ataasiakkaat allannissaannik ilitsersorneqarneq: aallartiffik, ilusaa, naaneralu
- Naqinnernik angisuunik silaannarmut "Allanneq", milliartuaartinneqarsinnaapput allattorneqarsinnaallutillu.
- Ilaagaqarluni imalt. naqinnerit taagorneqartut malillugit whiteboardeeqqamut imalt. tavlemut allanneq.
- Naqinnerit atiinik taaguineq (atuartut paarlakaallutik taaguisassapput). Atuartut taaguinngitsut naqinnernik allattassapput.
- Naqinnerit atii ilinniartitsisup taagussavai. Naqinnerit taagorneqartut atuartut pappialamut allattassavaat. Naqinnerit angisuut mikisullu pineqarsinnaapput. Una aamma atuartup naqinnernik ilisimasaqarneranut takunninniutaasinnaavoq.

Naqinnerit ilusaasa assigiinngissusaannik malussarissarneq

- Aviisinit naqinnernik qiortaaneq plancherimullu nipititerineq.
- Naqinnernik angisuunik mikisunillu illu atorlugu (qalia, ini, kælder) pappiaqqamut allanneq
- Naqinnerit assigiinngitsunik allanneqartarnerat: Qarasaasiaq, ipad imalt. pappialarsuaq atorlugu naqinnernik allanneq, ass. A/a/a.

Nipinut malussarissuseq

Nipinut malussarissuseq oqaatsinik malussarissutsip ilagaa, oqaatsit nipaannut tunngasuusoq. Nipinik malussarissarnermi oqaatsimi nipit sannaat ukkatarineqarnerusarput. Assersuutigalugu naggateqatigiis-saarinermi oqaatsit assigiinngikkaluarlutik (ass. qajaq/tajaq), nipimikkut assigiiffeqartarnerat tusaaneqarsinnaalertarpoq. Nipinut ataasiakkaanut malussarissarnermi, soorlu oqaatsit aallaqqaateqatigiit (ass. siku/sava) taagorneqarsinnaanngortarput. Nipinik malussarissarneq, naqinnerit nipillu ataqatigiisinneqaraangata aamma piffissaq sivisuneq taakkununga atorineqaraangat, iluaqutaanerpaasarpoq. Tassa taalluartaarutinik taanikkaanillu sungiusarneq naammangilaq. Nipinilli malussarissarneq atuarsinnaaleriartornermut kinguneqarluassappat, oqaatsimi nipit ataasiakkaarlugit aaqqissuussamik passunneqartariaqarput.

https://laes.hum.ku.dk/danske_publicationer/kan_man_forebygge_ordblindhed/

Meeqqat nipinut malussarissut, oqalunnermi oqaatsit nipinut ataasiakkaanut agorneqartarnerat aamma nipit ataasiakkaat katiternerisigut oqaatsit pilersinneqartarnerat ilisimalertortarpaat. Meeqqat taamatut ilisimasaqartut ajornannginnerusumik atuarsinnaaleriartorlutillu allassinnaaleriartortartut misissuinerit arlallit takutippaat. Nipinut malussarissartortarneq allattaatsimullu ikaarsaartarneq, Frithimit takutinniarneqarpoq (Frost 2020:39).

1. Pinnguarluni allanneq
2. Naqinnerit/naqinnerit aalajangersimasut
3. Alanngaakkat (atit, assilissat ilisarnaatillu)
4. Oqaatsinik allanneq (nipit naqinnerillu ataqatigiit - sapernannginnerit)
5. Oqaatsinik allanneq (nipit marluk sinnerlugit eqqortumik katinneqartut)
6. Oqaaseqatigiit naatsut
7. Nipisiuilluni allanneq (eqqortumik)
8. Allattaaseq malillugu allanneq

Nipisiuinani oqaatsit alanngaarlugit allannermiit, nipisiuinikkut allannermut ikaarsarneq aalajangiisuusarpoq. Meeqqat taamatut nipinik katiterinnermut ikaarsartut, nipinik taalluartaarineq (artigulatoorik) ikorfar-tuutigisarpaat, oqaatsillu sannaat misileraleruttortarlugit (Frost 2020:39).

Nipinut malussarissarnermi sammitinneqarsinnaasut

Oqaatsimi nipinut malussarissarnermi ilaatigut nukarlernut atorneqartartut oqaatsinik pinnguaatit tapertaasinnaapput.

Nipinut malussarissarnermi oqaatsimi nipit ataasiakkaat oqalunnermi nipinngortarnerat paasissallugu pingaartuuvoq. Taamaattumik oqaatsimi nipit ataasiakkaat aaqqissuussamik, tassa nipit amerliartortillugit sapernarsartortillugillu atuartunut ilinniartitsissutigineqarnissaat pisariaqarpoq.

Oqaatsimi nipi siulleq

- Atip aallaqqaateqataani taaguineq: Ass. Iluuna atimi aallaqqaateqataani ujaasissaaq taaguillunilu, soorlu illu, iipili il.il.
- Pisattat, assit titartakkalluunniit aallaavigalugit oqaatsimi nipi siullermik taaguineq. Nipimikkut aallaqqaateqatigiit ataatsimut katersorneqassapput.
- Naqinnermik ukkataqarluni aviisinit qiortaaneq: Soorlu S-i pineqarpat siku, sava, qiortarneqarsinnaapput plancherimullu nipitissorlugit.
- Atuarfimmi silamiluunniit assiliisaqattaariarluni atuaqatinut saqqummiineq. Atuartup assilissami oqaaseq pineqartoq taariarlugu, aallaqqaataata nipaa taasassavaa.

Oqaatsimi nipi kingulleq

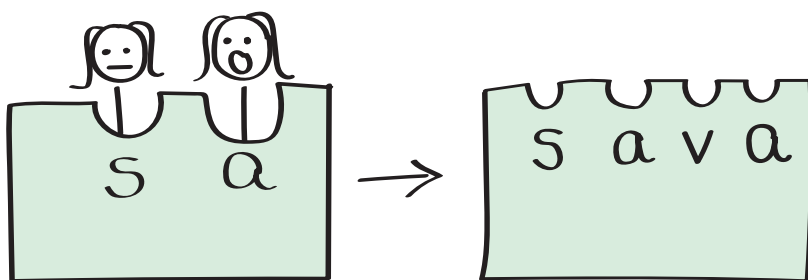
- Marlukkaarluni oqaatsimi nipi kingullermik taaguineq. Atuartup aappaa oqaatsinik taaguissaaq, ass. qajaq. Aappaata nipi kingulleq taasassavaa, ass. /q/.
- Oqaatsinik naaneqatigiinnik atuarfimmi ujaasineq, ass. k-mik naanilinnik assiliisaqattaarnek. Makkuusinnaapput: qisuk, nerrivik, savik, igaffik il.il.
- Atuartut atiinik allattuineq kingornalu naaneqatigiinnik immikkoortiterineq, ass. Malik, Salik, Ivik imalt. Paninguaq, Ivinnguaq, Arnanguaq.
- Makittakkanik pinnguarnek: Makittakkap aappaa assitaqassaaq ass. igalaaq aappaani naqinneq angisooq mikisorlu allassimassapput ass. I i.

Oqaatsimi nipinik piiaaneq, ilasineq taarsersuinerlu

- Oqaatsimi nipinik piiaaneq, ass. sava-mi s peeraanni qanoq nipeqalissava: ava.
- Oqaatsimi nipinik ilasineq, ass. asi-mi oqaatsip qeqqanut s-mik ilasigutta qanoq nipeqalissava: assi.
- Oqaatsimi nipinik taarsersuineq, ass. matu-p aallaqqaataa k-mik taarseraanni qanoq nipeqalissava: katu.

Oqaatsimi nipit tamaasa

- Assit aallaavigalugit oqaatsimi nipinik ataasiakkaanik taaguineq, ass. s-i-k-u.
- Oqaatsit allassimasut aallaavigalugit nipinik taaguineq, ass. k-a-m-i-k.
- Pappialat qeratasuut ataanisut ilusilerlugit qiortarneqassapput taakkunungalu naqinnerit oqaatsillu allatorneqarlutik. Ilinniartitsisup talluni naqinnerup/itersap nalaannut inissittassavaa. Atuartup naqinnerit pineqartut nipai taagussavai. Atuartut eqimattani aamma periuseq ingerlassinnaavaat.

Nipinik katiterineq

Oqaatsit naatsut nipillu maliinnarlugit allanneqarsinnaasut aallaavigalugit nipinik katiterinermik ilinniartitsinissaq tulluurtuuvooq. Oqaatsilli taama ittut kalaallisut amerlanngillat. Oqaatsit ilaat oqalunnermi atukulaneqarneq ajorput atuartullu ilaannut takornartaasarlutik, soorlu katu, saput il.il. Taamaattumik naqinnerit nipaannik katiterineq atuartunut isumaqassappat, oqaatsit ataasiakkaat isumaannik ilinniartinnissaat aamma pingaaruteqarpoq (Ehri, 2011). Naqinnerit ataasiakkaat oqaatsillu ataqatigiissillugit atuartitsissutigigaanni, atuartut nipinik katiterisinnaanerat aamma oqaatsinik paasinnissinnaanerat ingerlaqatigiissumik ineriartortinneqassaaq. Atuartut oqaatsimi naqinnerit takukulanerisigut naqinnerit atuuffinut aamma oqaatsit assigiinngitsut oqaatigineqartarnerannut ilisimasaqaleriartussapput. Taamattaq atuartut nipinik katiterinikkut oqaatsinik atuarnermi, oqaatsit isumaannik oqaatsimilu naqinnerit atorneqartarnerannik ilisimasaat annertusarneqassaaq (Solheim et al., 2018).

Allannerup ineriartortarnera

Allassinnaaleriartornermi killiffik apeqputaalluni, oqaaseq ass. 'qaammat' assigiinngitsunik allanneqarsinnaasarpooq. Oqalunnerup allattaatsillu ataqatigiinnerat allannikkut Bråtenimit takutinniarneqarpoq (Frost 2020:41):

q	nipi siulleq
qt	nipi siulleq kingullerlu
qmt	ilaanakortumik naqinnerit malillugit allanneq
qmat	ilaanakortumik naqinnerit malillugit allanneq
qamat	ilaanakortumik allattaaseq malillugu allanneq
qaammat	tamakkiisumik allattaaseq malillugu allanneq

Meeqqap allannialerlaap oqaatsimi nipi siullermut taamaallaat atassusiisarnera nalinginnaasuuvoq. Taamaammat oqaatsimi naqinneq siulleq kisiat allassinnaasarpaa 'q'. Meeraq ineriartornermini oqaatsimi nipi kingullermut atassusiisinnalertarpoq 'qt'. Allannermut sungiussiartornermini oqaatsip qeqqani nipit ilai tusaasinnalertarpai 'qmt imalt. qmat'. Malugineqassaaq killiffimmi uani nipinik taalluartaarinikkut allanneq pisarmat. Meeraq kingusinnerusukkut oqaatsimi naqinnerit amerlanerusut allassinnaalertarpai 'qamat'. Nag-gataagut oqaatsimi immikkuualuttut ilisimasaqarfigileraangamigit, allattaaseq malillugu allassinnaalertarpoq 'qaammat'.

Allannermi oqaatsit nammineq pilersinneqartarput. Oqaatsit allatat aamma atuarniarneqartarput. Oqaatsinik ilisarsinikkut atuarneq pisarpoq. Atuarneq allannerlu immikkooruteqaraluarlutik ataqatigiisumik ineriartortarput.

Oqaatsinik allannermi sammitinneqarsinnaasut

Oqaatsinik allannermi nipinik katiterineq sapernarsiartortinneqassaaq. Atuartut naqinnerit ilisimariigaat aallaavigalugit allatsinneqartassapput. Atuartut nipinik katiterisinnaanngippata taanerit aallartissutigineqarsinnaapput. Nipinilli katiterilaalereersimappata oqaatsit naatsut nipit maliinnarlugit allanneqartartut sammitinneqarsinnaapput. Atuartut allassinnaanngoriartornerat ilutigalugu oqaatsit talliartortinneqarsinnaapput.

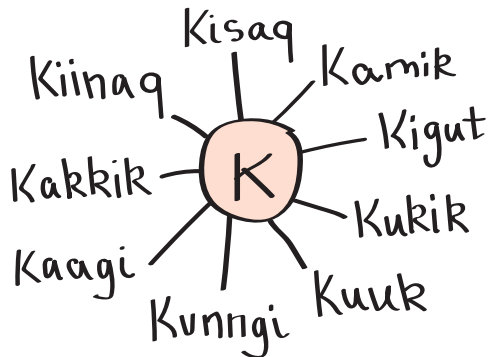
Taanernik allanneq

- Taanernik sioqqanut allattuineq, ass. ka, mu.
- Taanermik allariarluni oqaatsinik taaguineq, ass. *qi* allariarlugu oqaatsit *qiteq*, *qisuk*, *qilak* taagorneqarsinnaapput.
- Taanernik post it-inut allattuineq nipititerinerlu, ass. ma allariarlugu matumut nipitinneqassaaq, na natermut nipitinneqassaaq il il.

Oqaatsinik naatsunik allanneq

- Atuartut atii imalt. oqaatsit ilaagassat aallaavigalugit saamimmit talerpimmut allannermut sungiusarneq.
- Oqaatsinik ilaagaqarluni allattarfimmut pappialamulluunniit allattuineq.
- Atuartut misigisatik aallaavigalugit titartaassapput. Titartakkat saniannut oqaatsinik allattuissapput. Allattuusaarsinnaapput imalt. oqaluttuatik immiullugit.

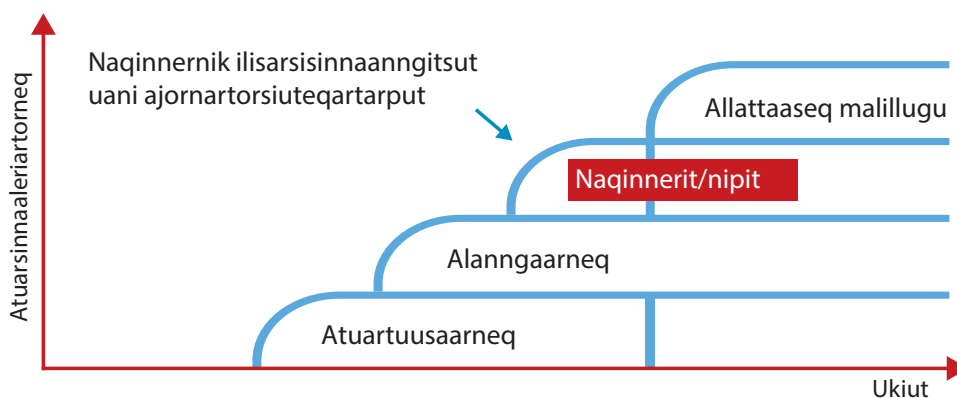
- Kortit taanernik allattuiffiqineqassapput. Eqimattani atuartut kortimik tiguseriarlutik, taanerit katiterlugit oqaatsinik allattuisassapput.
- Atuartup atuaqatimi tunuanut oqaaseq allattassavaa, allaffigitittup oqaaseq taasassavaa.
- Eqimattani oqaatsinik aallaqqaateqatigiinnik mindmappimut (aasiaasiaq) allattuineq.

- Atuartut eqimattani marlunni tunuleriiaarlutik iikkami pappialarsuarmut oqaaserpassuarnik sukkaniul-lutik allattuissapput (minutsilersuisoqarsinnaavoq). Amerlanerpaanik allatallit ajugaassapput. Oqaatsit eqqortumik allanneqarsimanersut qanorlu aqqinneqassanersut eqqartorneqassapput.
- Assit aallaavigalugit allanneq: Atuartut assinik tunineqassapput. Assit sanianut oqaaseq allattassavaat. Ipadi ator-neqarsinnaavoq oqaatsillu katersorneqarlutik.

Atuarsinnaaleriartorneq

Atuartut atuarsinnaaleriartornermini killiffii assigiinngitsuusarput. Siuliani qulequttami *Tunuliaqutitut ilisi-masassani* atuarneq/atuarsinnaaleriartorneq kiisalu atuarnikkut ajornartorsiutit allaaserineqarput. Matumani uteqqinngikkaluarlugit atuartut atuarsinnaaleriartornerinut killiffissiuutitut atornissaat innersuussutaavoq. Taamaaliornikkut atuartut ataasiakkaat piginnaasaatigut naapigiarneqarnerusinnaapput. Assersuutigalugu *Atuarnerup ineriartortarnera*-ni atuartut atuarnialermini killiffii assigiinngitsut takuniarneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 1: Høien og Lundberg (2015)

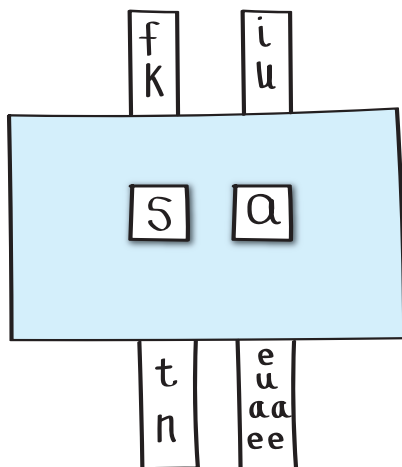
Atuartoq atuarniarnermi ass. *Alanggaarneq*-mut killiffeqarpat, nipinik marlunnik katiterinermik ilinniartinnis-saa tulluartaussaaq. Atuartorli ass. *Naqinnerit/nipit*-nut killiffeqarpat, tassa nipinik katiterisinnaalersimappat oqaatsinik naatsunik atuaruminartunik atuffarissartinnissaa tulluartaussaaq.

Oqaatsinik atuarnermi sammitinneqarsinnaasut

Oqaatsinik atuarneq sapernarsiartortinneqassaaq. Atuartut nipinik katiterisinnaangippata taanerit aallartissutigineqarsinnaapput. Atuartulli nipinik katiterilaalereersimappata oqaatsit naatsut nipit maliinnarlugit atuarneqarsinnaasut sammineqarsinnaapput. Oqaatsit takinerulaartut nipinik sivisuunik imallit (sukariarnerit sivitsuutillu) tullinguunneqarsinnaapput.

Taanernik atuarneq

- Pappialat amitsukujuut marluk naqinnernik ataasiakkaanik allattuiffigineqassapput. Pappiala kipparisoq naqinnerit nuisiffissaannik marlunnik putoqassaaq. Naqinnerit nikisittarlugit taanerit atuarneqartassapput.

- Nipinik kamassarsiuussineq: Puuguttanut ataasiartakkanut (Paptallerkner) ersiutit aappalaartumik aappersarissallu tungujortumik qalipaaserlugit allatorneqassapput. Atuartut tamarmik tigummiagassapput naqinnerullu nipaa taasarlugu. Atuartut marlungoriarlutik nipit katittassavaat, ass. $s+a=sa$ imalt. $a+s=as$.
- Makittakkanik pinnguarneq: Makittakkanut taanerit allatorneqassapput. Atuartut paarlakaajaallutik ataatsimik makitsisassapput. Ass. atuartup taaneq *na* makikkuniuk, taaneq aallaavigalugu oqaatsimik taasisassaaq ass. *nateq*. Eqqoruniuk korti pissavaa.
- Taanerit ukkatarisassat tutisassanngorlugit pappialarsuarmut allatorneqassapput. Atuartut taanerit tutisatik malillugit atuartassapput.

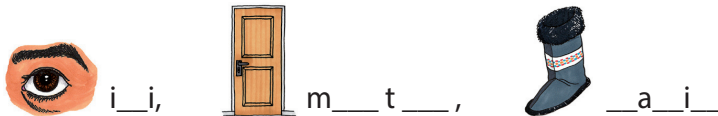
- Taanerit allattorsimasut (kortinut) nerrivimmuq iliorarneqassapput. Atuartut tamarmik kortimik tiguisapput. Eqimattani taanerit katersatik oqaasinngortinniassavaat, ass. ma-tu-mi. Taanerit oqaasinngortititik plancherimut allattussavaat.

Oqaatsinik atuarneq

- Atuartoq atuaqatiminut atuartuusaasaq assillu aallaavigalugit oqaluttuarluni.
- Atuarnialeqqaarnermi ersiusersuineq atuartup ikorfartuutigisinnaavaa:
 1. Oqaatsimi ersiutit toornilersussavai, ass. matu
 2. Oqaatsit taanernut aggussavai i-ni, ma-tu, sa-vik, saaneq, mat-tak
 3. Oqaatsit taanikkaarlugit atuassavai.
- Oqaatsinik naatsunik atuarneq. Atuartut pisariaqartitsippata oqaatsit taanernut aggorneqarsimassapput.
- Oqaaseq ilivitsutut takutinneqassaaq, ass. kamik. Oqaatsimi naqinnerit ataasiakkaat k, a, m, i, k atuartumut tunniunneqassapput. Naqinnerit atuartup katitissavai atuarlugillu.
- Makittakkanik pinnguarneq: Makittakkap aappaa assitaqassaaq aappaa oqaatsinik taanernut aggukanik imaqassaaq, ass. i-si, si-ku. Makittakkat sapernarnerulersillugit oqaatsinik ilivitsunik taarserneqarsinnaapput, ass. niu, appa, arsaq, kamik.

Allanneq aamma atuarneq

- Oqaatsinik ikorfartuutilinnik allallunilu atuarneq, ass.

- Arpalluni atuarneq allannerlu: Atuartup aappaa oqaatsimik atuariarluni atuaqatiminut atuakkani oqaatigiartortassavaa, aappaa allattassaaq. Kingorna atuartut paarlaatissapput.
- Atuartup taanerit katiterlugit oqaatsinik allassaaq, atuartup allatani aamma atuartassavai ass.

ku si si ku

ler seq a a ler seq

Najoqquat allattorsimaffiat

Catts, H. W., Petscher, Y., Schatschneider, C., Sittner Bridges, M., & Mendoza, K. (2009). Floor effects associated with universal screening and their impact on the early identification of reading disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 42, 163-176. doi:10.1177/0022219408326219

Dalager, Maren Louise (2021). Nipit pinngorfii, Ilinnisiorfik.

Ehri, L. C. (2011). Hvordan lærer børn at læse, og hvad bør lærere vide? *Viden om Læsning*, 10, september.

Elbro, Carsten (2012). *Læsevanskeligheder*. 1. udgave. 3 oplag, København, Gyldendal.

Elbro, Carsten (2014). *Læsning og læseundervisning*. 3. udgave. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.

Frith, Uta. (1985) Beneath the surface of developmental dyslexia. In K. E. Patterson, J. C. Marshall & M. <https://sites.google.com/site/utafirth/publications-1/reading--spelling-and-dyslexia>

Frost, Jørgen (2020). *Mærk sproget – skriv og læs!* Forlaget Pøhler.

Gellert, A. S., & Elbro, C. (2016). Rapport om projekt vedrørende tidlig identifikation af elever i risiko for udvikling af alvorlige afkodningsvanskeligheder (herunder ordblindhed). København: Center for Læseforskning, Københavns Universitet.

Hoover, W. & Gough, P. (1990). The simple view of reading. *Reading and Writing*, 2 (2), 127-160.

Jacobsen, B. (1986). Grønlandsk staveundersøgelse. Fejltyper og fejlmønstre i den nye retskrivning. Nuuk: Pilersuiffik.

Jacobsen, B (1994). Grønlandsk læseundersøgelse. En ortografisk, fonologisk og morfologisk undersøgelse. Ph.d.-afhandling, Københavns Universitet.

Kolte, Svend (1981). Grønlandsk fonetik I. - De grønlandske enkeltlyd. Afdeling for Grønlandsk, Aarhus Universitet.

Lyberth, Mette Larsen; Meincke, Karina; Schmidt, Salik; Poulsen, Mads aamma Juul, Holger. Naqinnernik ilisarsisinaangitsutut ilimanaateqarsinnaasut siusissukkut nassaarisarnissaat. Kalaallit Nunaanni atuartut naqinnernik ilisarsinnaangitsut pillugit nalunaarusiaq. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik, Nuuk 2020.

Lyon, G. R.; Shaywitz, S. E. og Shaywitz, B. A. (2003). Defining Dyslexia, Comorbidity, Teachers' Knowledge of Language and Reading – A Definition of Dyslexia. *Annals of Dyslexia* 53.

Poulsen, M. (2018). The challenge of early identification of later reading difficulties. *Perspectives on Language and Literacy*, 44 (3), 11-14.

Samuelsson, S m.fl. (2005). Environmental and Genetic Influences on Prereading Skills in Australia, Scandinavia, and the United States. *Journal of Educational Psychology*, 97 (4), s. 705-722.

Solheim, O. J., Frijters, J. C., Lundetræ, K., & Uppstad, P. H. (2018). Effectiveness of an early reading intervention in a semi-transparent orthography: A group randomised controlled trial. *Learning and Instruction*, 58, 65-79. https://laes.hum.ku.dk/danske_publicationer/kan_man_forebygge_ordblindhed/

Misiligutit imarisaannut ilassutit

Eqimattanut misiligutit imarisaat

Nipinut malussarissuseq

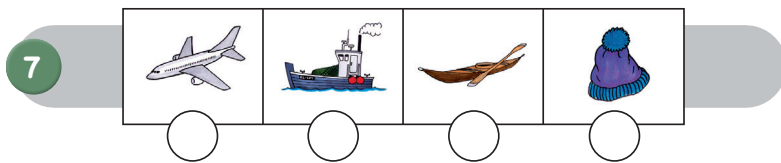
Nipinut malussarissutsimut oqaatsimi nipi siulleq misiligutaavoq. Tassani kalaallit oqaasiini oqaatsip aallaqqaataaniittartut pingaarnertut misiligutaapput. Tamatuma saniatigut atuartut nipinut malussarissusaannut - naqinnerit nipaataamatullu oqaasiusanik oqaatsinillu allanneq - misiligutaapput.

- Oqaatsimi nipi siulleq – 1.klassip qiteqqunnerani misiligutaavoq

Oqaatsimi nipi siulleq

Siunertaq: Atuartut oqaatsimi nipi siulleq tusaasinnaaneraat misilinneqassaaq.

Ilinniartitsisup naqinnerup nipaa taasassavaa, atuartut naqinneq pineqartumik aallaqqaatilik x-ilertassavaat.

Kalaallisut oqaatsini aallaqqaataasartut 14-it misiligutaapput:

Ersiutit a, i, u, e, o. Aappersarissat k, m, n, p, q, s, t, t d-tut nipilik kiisalu oqaasersiani aallaqqaataasartoq r.

Naqinnernik ilisimasaqarneq

Naqinnernik ilisimasaqarnermut naqinnerit nipaataamma naqinnernik allanneq misiligutaapput. Misiliinermi atuartut naqinnernik ilisimasaqassusaat nalilerneqartarpoq. Misiliinikkut atuaqatigiit naqinnerit ilisimanngisaat taamaattumillu immikkut ittumik ilinniaqqitariaqagaat ilinniartitsisup takusinnaavai. Misiligutit atorlugit atuarnialerlaat allannialerlaallu pisinnaasassatigut ineriartornerat malinnaavigineqarsinnaavoq.

Kalaallit oqaasiini naqinnerit nipillu atorneqartartut oqaasersianeersullu ataasiakkaat naqinnernik ilisimasaqarnermut misiligutaapput. Naqinnerit misiligutaasut atuartunut eqqoriaruminartooqqunagit nalaatsornerinnarmik tullerinneqartarput.

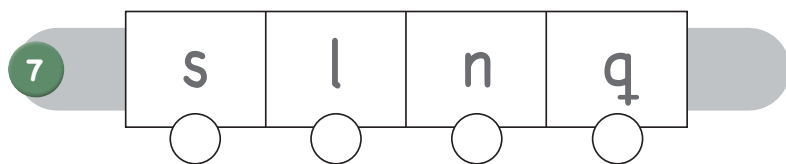
Naqinnernik ilisimasarnermut misiligutaapput:

- Naqinnerit nipaata - 1. klassip qiteqqunnerani
- Naqinnernik allanneq 1 - 1. klassip qiteqqunnerani
- Naqinnernik allanneq 2 - 1. klassip naanerani

Naqinnerit nipaat

Siunertaq: Atuartut naqinnerit nipaannit ilusaannut atassusiinnaaner at misilinneqassaaq.

Ilinniartitsisup naqinnerup nipaataasassavaa, atuartut naqinneq pineqartoq x-ilettassavaat.

Naqinnerit nipaata nipillu kalaallisut ilinniartitsissutaasartut 24-t misiligutaapput: *Ersiutit* a, i, u, e, o *Appersarissat* k, m, n, p, q, s, t, d-tut nipilik, oqaatsip qeqqaniittartut imalt. oqaasersiani oqaatsip aallaqqaataaniittartut f, g, j, l, r, v, oqaasersiani taamaallaat atorneqartartoq h kiisalu nipit gg, ll, rr, ng.

Naqinnernik allanneq 1

Siunertaq: Atuartut naqinnerit atiinit ilusaannut atassusiinnaaner at allannikkut misilinneqassaaq.

Ilinniartitsisup naqinnerup atia taasassavaa, atuartut piginnaasartik aallaavigalugu naqinneq pineqartoq allattassavaat. Atuartup naqinneq angineq mikinerluunniit allakkaluarpagu apeqqutaatinneqassanngilaq.

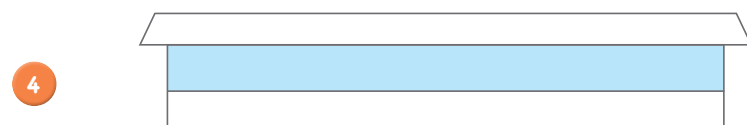

Naqinnerit 19-it misiligutaapput: *Ersiutit* a, i, u, e, o.

Appersarissat f, g, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v kiisalu h (oqaasersiani atuuttoq).

Naqinnernik allanneq 2

Siunertaq: Atuartut naqinnerit atiinit ilusaannut allannikkut atassusiinnaaner at misilinneqassaaq. Misilinnermi atuartut naqinneq angisooq mikisorlu immikkoortissinnaaneraat takuniarneqassaaq. Ilinniartitsisup naqinnerup atia taasassavaa, atuartut naqinneq pineqartoq allattassavaat.

Naqinnerit angisuut mikisullu katillugit 38-it misiligutaapput: *Ersiutit* Aa, li, Uu, Ee, Oo.

Appersarissat Ff, Gg, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, kiisalu Hh (oqaasersiani atuuttoq).

Allanneq

Naqinnernik allannerup saniatigut oqaatsinik oqaasiusanillu allanneq misiligutaapput. Atuartut allatsinnerisigut naqinnerit nipaannik katiterisinnaaner at nalilerneqartarpoq. Misiligutit atorlugit atuaqatigiit atuartullu ataasiakkaat naqinnerit nipaannik katiteriniarnikkut ineriartornerat malinnaavigineqarsinnaavoq. Taamataaq misiligutit atorlugit atuartut nipit sorliit katiteriarneri ajornartinneraat taamaattumillu suut ilinniaqqit-tariaqarneraat ilinniartitsisup takusinnaavai.

Kalaallit oqaasiini oqaatsit naatsut ikittunnguummata allannikkut misiligutit taanernik naatsunik oqaasiusanillu imaqarput, taakkulu ataatsimut oqaasiusanik taaneqarput. Taanernit oqaasiusallu oqaatsit usamaqanngikkaluarlutik nipisiuinikkut katiterneqarsinnaapput. Taakku nipisiuinikkut ajornartorsiuteqarsinnaasut ajornartittarpaat, tassami oqaatsit takunikuunngisatik eqqoriaruminaatsillugillu atuaruminaatsittaramikkut.

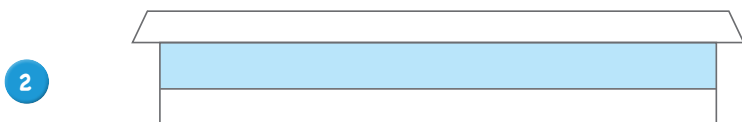
Oqaatsinik allannermi, atuartut naqinnernik katiterisinnaanerat ilaatigullu oqaatsinik ilisarsinikkut allassinnaanerat takuniarneqarpoq.

Atuartut arriippallaamik allannersut maluginiarneqassaaq, tassa nipinik katiterinermi pisinnaasaqaleriartornerat isiginiarneqartarmat. Taamaattumik atuartut oqaasiusanik oqaatsinillu ataasiakkaanik allannissamut, sekundini aalajangersimasuni periarfissinneqartarput.

- Oqaasiusanik allanneq 1 - 2.klassip qiteqqunnerani misiligutaavoq
- Oqaatsinik allanneq 1 - 2.klassip qiteqqunnerani misiligutaavoq
- Oqaatsinik allanneq 2 - 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani kiisalu 3.klassip naanerani misiligutaavoq

Oqaasiusanik allanneq

Siunertaq: Atuartut nipinik katiterisinnaanerat, oqaasiusanik allannikkut misilinneqassaaq. Ilinniartitsisup oqaasiusaq oqaatigisassavaa, atuartut oqaasiusaq pineqartoq allattassavaat.

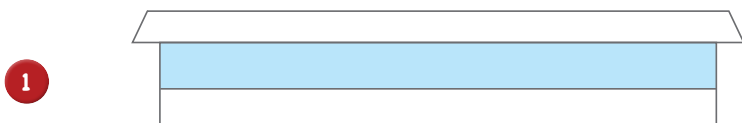

Oqaasiusat 17-it misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
2-4	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	ma, puli	10
2-3	ersiutit sivitsukkat	uu, laa	2
4	aappersarissat sivitsukkat	alli, ammi	3
2-3	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	ua, miu	2

Oqaatsinik allanneq 1

Siunertaq: Atuartut nipinik katiterisinnaanerat, oqaatsinik allannikkut misilinneqassaaq. Ilinniartitsisup oqaaseq oqaatigisassavaa, atuartut oqaaseq pineqartoq allattassavaat.

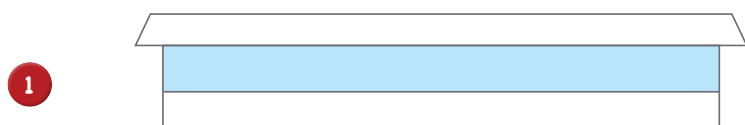

Oqaatsit 18-it misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinnegartut	Assersuutit	Misilinnegartut amerlassusaat
3-6	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	ini, palasi	7
4-6	ersiutit sivitsukkat	kuuk, meeraq	2
4-6	aappersarissat sivitsukkat	appa, kammak	4
3-8	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	niu, siuteroq	3
5-6	r-ip atuuffia (taanerup naanerani)	arsaq, sorluk	2

Oqaatsinik allanneq 2

Siunertaq: Atuartut nipinik katiterisinnaanerat, oqaatsinik allannikkut misilinnegassaaq. Ilinniartitsisup oqaaseq oqaatigissavaa, atuartut oqaaseq pineqartoq allattassavaat.

Oqaatsit 20-t misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinnegartut	Assersuutit	Misilinnegartut amerlassusaat
3-6	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	iki, palasi	7
4-6	ersiutit sivitsukkat	kuuk, meeraq	2
4-6	aappersarissat sivitsukkat	appa, kammak	4
3-8	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	niu, siuteroq	3
5-6	taanerup naanerani r-i	arsaq, sorluk	2
9	ng (ŋ)	tinguaraq	1
10	marlunnik sapernassusilik	illaagutit	1

Atuarneq

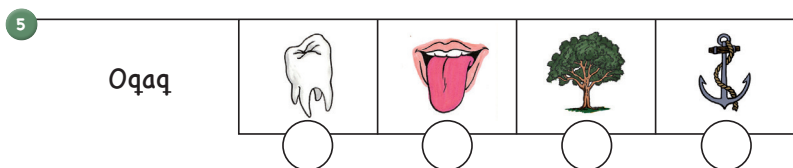
Atuarnermut oqaatsit ataasiakkaat oqaaseqatigiillu misiligutigineqarput. Oqaatsinik atuarnermi atuartut naqinnernik katiterisinnaanerat, oqaatsinik ilisarsisinnaanerat taamatullu atuarnermi paasinnissinnaaleriar-tornerat takuniarneqarpoq. Oqaaseqatigiinnik atuarnermi, atuartut atuarnermi paasinnissinnaanerit eqqor-tumik akisaatigut takuniarneqarpoq. Taassuma saniatigut atuarnermi sukkassusaat takuniarlugu minutsiler-suisoqartarpoq, tassuuna nattaqqallisaaratik atuarsinnaanerit aamma takuneqarsinnaammat. Erseqqissaati-gineqassaaq, minutsilersuinermit suliassat tamakkerlugit suliarineqarnissaat siunertaanngimmat, atuartulli atuarsinnaasaasa amerlassusaat takuniarneqarmata. Taamatut minutsilersuisarnikkut piffissap ingerlanerani atuartut atuarsinnaasaasa amerliartornerat aamma takuneqarsinnaalertarpoq.

Atuarnermut misiligutit:

- Oqaatsinik atuarneq 1 - 1.klassip naanerani misiligut
- Oqaatsinik atuarneq 2 - 2.klassip qiteqqunnerani misiligut
- Oqaatsinik atuarneq 3 - 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani kiisalu 3.klassip naanerani misiligutaavoq
- Oqaaseqatigiinnik atuarneq - 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani kiisalu 3.klassip naanerani misiligutaavoq

Oqaatsinik atuarneq 1

Siunertaq: Atuartut oqaatsinik naatsunik atuarsinnaanerit aamma atuarnermi sukkassusaat misilinneqasaaq. Atuartut oqaaseq nipaqqangitsumik atuariarlugu, eqqortoq x-ilertassavaat. Ilinniartitsisoq minutsilersuisaaq.

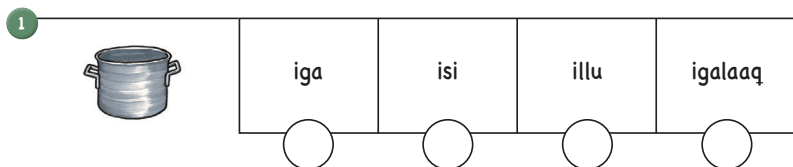

Oqaatsit 25-it misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
3-6	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	ulu, akiseq	7
5-7	ersiutit sivitsukkat	kaagi, inuusaq	4
4-7	aappersarissat sivitsukkat	appa, aqisseq	7
3-7	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	niu, atuagaq	3
5-6	taanerup naanerani r-i	arsaq, qorfik	3
6	marlunnik sapernassusilik	aasiak	1

Oqaatsinik atuarneq 2

Siunertaq: Atuartut oqaatsinik atuarsinnaanerit aamma atuarnermi sukkassusaat misilinneqarpoq. Atuartut oqaaseq nipaqqangitsumik atuariarlugu, eqqortoq x-ilertassavaat. Ilinniartitsisoq minutsilersuisaaq.

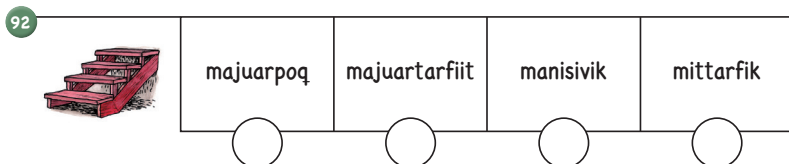
Oqaatsit 60-it misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
3-7	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	iga, naraseq	11
3-8	ersiutit sivitsukkat	aak, saaniluk	13
4-8	aappersarissat sivitsukkat	illu, nerrivik	11
3-8	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	qui, niviugak	8
5-7	taanerup naanerani r-i	orpik alerseq	2
5-6	ng (ŋ)	angut, nangeq	2
6-7	ts	qitsuk, igutsak	2
7-8	marlunnik sapernassusillit	qarliit, ulloriaq	11

Oqaatsinik atuarneq 3

Siunertaq: Atuartut oqaatsinik atuarsinnaanerit aamma atuarnermi sukkassusaat misilinneqarpoq.

Atuartut oqaaseq nipaqqanngitsumik atuariarlugu, eqqortoq x-ilertassavaat. Ilinniartitsisoq minutsilersuis-saaq.

Oqaatsit 100-t misiligutaapput.

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
3-9	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	iga, sanigutit	12
3-12	ersiutit sivitsukkat	nalunaaqutaq	17
4-12	aappersarissat sivitsukkat	mamakujuttut	13
3-8	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	qui, niviugak	8
5-9	taanerup naanerani r-i	orpik, piniartooq	3
5-6	ng (ŋ)	angut, nangeq	2
9	nng (N)	sinngusit	1
6-7	ts	qitsuk, igutsak	2
7-15	marlunnik sapernassusillit	qarliit	28
11-15	pingasunik sapernassusillit	nagguaatsoq,	8
13-15	sisamanik tallimanillu sapernassusillit	allattarfissuaq	6

Oqaaseqatigiinnik atuarneq

Siunertaq: Atuartut oqaaseqatigiinnik atuarsinnaanerat, paasinnissinnaanerat aamma atuarnermi sukkassusaat misilinneqassaaq. Atuartut oqaaseq nipeqanngitsumik atuariarlugu, eqqortoq x-ilertassavaat. Ilinniar-titsisoq minutsilersuissaaq.

	Aap	Naamik
9. Salik ermippoq		
10. Imeq kuuppoq		
11. Una arsarpoq		
12. Salik pisuppoq		

Oqaaseqatigiit 48-t misiligutaapput.

Naqinnerit amerlassusaat	Oqaatsit	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
6-11	oqaaseq ataaseq	Qiavoq, Seqinnerpoq	8
3-14	oqaatsit marluk	Una arsarpoq, Imaq tungujortuuvoq	26
3-13	oqaatsit pingasut	Angut aquttoq annoraarpoq	13
5-11	oqaatsit sisamat	Umiami iputtut arnat sisamaapput	1

Ataasiakkaanut misiligutit imarisaat

Naqinnernik ilisimasaqarneq

Naqinnernik ilisimasaqarnermut kalaallit allattaasianni naqinnerit atorineqartartut misiligutigineqarput. Naqinnerit oqaasersiani atorineqartartut ikittuinnaat ilanngunneqarput.

Naqinnernik ilisimasaqarnermut misiligutaapput:

- Naqinnernik taaguineq 1 - 1. klassip qiteqqunnerani
- Naqinnernik allanneq 1 & 2 - 1. klassip naanerani

Naqinnernik taaguineq 1 (angisuut)

Siunertaq: Atuartup naqinnernik angisuunik ilisimasaqarnera, naqinnerit atiinik taaguineratigut aamma taaguinermini sukkassusaatigut misilinneqassaaq. Ilinniar-titsisup naqinneq pineqartoq tikkuartassavaa minutsilersuillunilu.

S	O	K	U
P	A	T	M
I	H	E	V
L	N	F	R
Q	J	G	

Naqinnerit angisuut 19-it misiligutaapput: *Ersiutit* A I U E O. *Aappersarissat* F G J K L M N P Q R S T V kiisalu H oqaasersiani ator neqartartoq.

Naqinnernik taaguineq 1 & 2 (angisuut mikisullu)

Siunertaq: Atuartup naqinnernik angisuunik mikisunillu ilisimasaqarnera, naqinnerit atiinik taaguineratigut aamma taaguinermini sukkassusaatigut misilinneqassaaq. Ilinniartitsisup naqinneq pineqartoq tikkuartassavaa minutsilersuillunilu.

S	O	K	U
P	A	T	M
I	H	E	V
L	N	F	R
Q	J	G	

m	i	t	p
v	k	u	e
h	a	o	s
g	l	f	j
n	q	r	

Naqinnerit angisuut mikisullu katillugit 38-t misiligutaapput: *Ersiutit* Aa Ii Uu Ee Oo. *Aappersarissat* Ff Gg Jj Kk Ll Mm Nn Pp Qq Rr Ss Tt Vv kiisalu Hh oqaasersiani ator neqartartoq.

Atuarneq

Atuartup naqinnernik katiterisinnaanera takuniarlugu, atuarnermi oqaatsit oqaasiusallu misiligutaapput. Atuartup naqinnernik katiterisinnaanera eqqortumik akisaasigut takuniarneqartarpoq. Atuartup nakimaatsumik (nattaqqallisaarani) atuarsinnaassusaa uuttorniarlugu, atuarnerata sukkassusaa minutsilersorneqartarpoq. Taamatut atuartup atuarnerani minutsilersuisarnikkut piffissap ingerlanerani minutsit atugai ikiliartornerut, tassa atuarniarnermi sukkatsikkiartornersoq takuneqarsinnaalertarpoq.

Atuarnermut misiligutit:

- Oqaatsinik nipituumik atuarneq - 1.klassip naanerani , 2.klassip qiteqqunnerani, 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani kiisalu 3.klassip naanerani misiligutaavoq
- Oqaasiusanik nipituumik atuarneq - 1.klassip naanerani , 2.klassip qiteqqunnerani, 2.klassip naanerani, 3.klassip qiteqqunnerani kiisalu 3.klassip naanerani misiligutaavoq

Oqaatsinik nipituumik atuarneq

Siunertaq: Atuartup oqaatsinik eqqortumik atuarsinnaanera atuarnermilu sukkassusaa misilinneqassaaq. Atuartoq nipituumik atuassaaq, ilinniartitsisoq minutsilersuissaaq.

iki
iga
aak
silá

Oqaatsit 30-t misiligutaapput.

Naqinnerit amerlassusaa	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaa
3-7	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	iki, tupilak	11
3-6	ersiutit sivitsukkat	aak, aviisi	4
4-7	aappersarissat sivitsukkat	allu, aqisseq	5
4-7	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	puak, iluliaq	3
5-6	taanerup naanerani r-i	arfeq	2
5	ng (ŋ)	angut	1
6	ts	qitsuk	1
6-7	Marlunnik sapernassusillit	iffiaq	3

Oqaasiusanik nipituumik atuarneq

Siunertaq: Atuartup oqaasiusanik atuarsinnaanera atuarnermilu sukkassusaa misilinneqassaaq Atuartoq nipituumik atuassaaq, ilinniartitsisoq minutsilersuissaaq.

si
mu
ip
aq

Oqaasiusat 30-it misiligutaapput:

Naqinnerit amerlassusaat	Misilinneqartut	Assersuutit	Misilinneqartut amerlassusaat
2-6	nipit maliinnarlugit allanneqartartut	si, aqilak	17
2-5	ersiutit sivitsukkat	aa, akuut	4
4-5	aappersarissat sivitsukkat	alli, mutta	3
2-5	taanerit marluk iluini ersiutit assigiinngitsut	au, ugiaq	4
5	taanerup naanerani r-i	erfoq	1
5	ng (ŋ)	ungit	1

1. - 3. klassimi atuartunut misiligutit

Piffissaq misiliivissaq	Eqimattanut misiligutit imarisai	Misiliinermi atortussat
1. klassip qiteqqunnerani	Naqinnerit nipaat Naqinnernik allanneq 1 Oqaatsimi nipi siulleq	
1. klassip naanerani	Naqinnernik allanneq 2 Oqaasiusanik allanneq Oqaatsinik atuarneq 1	
2. klassip qiteqqunnerani	Oqaatsinik allanneq 1 Oqaatsinik atuarneq 2	
2. klassip naanerani	Oqaatsinik allanneq 2 Oqaatsinik atuarneq 3 Oqaaseqatigiinnik atuarneq	
3. klassip qiteqqunnerani		
3. klassip naanerani		

Piffissaq misiliivissaq	Ataasiakkaanut misiligutit imarisai	Misiliinermi atortussat
1. klassip qiteqqunnerani	Naqinnernik taaguineq 1 (angisuut)	
1. klassip naanerani	Naqinnernik taaguineq 1-2 (angisuut mikisullu) Oqaatsinik nipituumik atuarneq Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	
2. klassip qiteqqunnerani	Oqaatsinik nipituumik atuarneq Oqaasiusanik nipituumik atuarneq	
2. klassip naanerani		
3. klassip qiteqqunnerani		
3. klassip naanerani		

